

nt

naš tednik

LETO XXXII. — Številka 23 4. junija 1980 Cena 4.— šil. (5 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

DANES v TEDNIKU

Pet let slovenske
šole v Ukvah
stran 2

Koper: Manjšina
v dvojezični občini
stran 4

SAK igral
neodločeno,
mladinci za Koroški
pokal!
stran 8

Po uspehu na prazniku NT „Kvartet studio“ spet tu!

Im Auftrag und mit Vollmacht meines Mandanten Albert Sadjak, Bürgermeister und Ortsparteiobmann der SPÖ Globasnitz, begehre ich gemäß § 23 Pressegesetz die frist- und formgerechte Veröffentlichung der nachstehenden

Entgegnung

Sie schreiben in der Ausgabe „Naš tednik“ vom 3. April 1980, Nr. 14 auf Seite 1 unter dem ersten Titel: „Globasnica: ali hočejo uničiti Zadrugo?“ im zweiten Titel:

„Zupan proti delovnim mestom!“

Diese Mitteilung ist unrichtig.

Richtig ist, daß sich Bürgermeister Sadjak stets um die Erhaltung und Schaffung von Arbeitsplätzen bemüht.

Sie schreiben weiter im Text des Artikels auf Seite 1, daß die Darlehenskasse Globasnitz von der Kirche im Osten des Dorfes Globasnitz ein Grundstück zwischen dem Parkplatz und der

neuen Volksschule gekauft habe und daß seinerzeit die Kirche dieses Grundstück der Gemeinde Globasnitz zum Ankauf angeboten habe, doch habe Bürgermeister Albert Sadjak kein Interesse gezeigt.

Diese Tatsachenmitteilung ist unrichtig. Herr Bürgermeister Albert Sadjak hat sich bemüht, dieses Grundstück für die Gemeinde käuflich zu erwerben, da auf dem Grundstück der neue Kindergarten und ein Gemeindefohnhaus errichtet werden sollten. Die Kirchenbehörde hat es allerdings vorgezogen, das Grundstück an die Darlehenskasse zu verkaufen.

Prireditve za 10. oktober: sodelovanje samo, če so dvojezične!

Na skupni tiskovni konferenci Narodnega sveta in Zveze slovenskih organizacij ter Krščanske kulturne zveze in Slovenske prosvetne zveze so dr. Matevž Grilc, dipl. inž. Feliks Wieser, Mirko Demšar in Teodor Domej zavzeli stališče do priprav za proslavo za 10. oktober, ki se jih bomo koroški Slovenci udeležili le, če bodo pristojne deželne politične oblasti pripravljene izpolniti tiste pogoje, za katere so se zmenili zastopniki NSKS in ZSO pri razgovoru z deželnim glavarjem Wagnerjem.

Na ponedeljkovi tiskovni konferenci je predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc naštel pogoje, ki naj zagotavljajo, da se Slovenci enakovredno vključijo v priprave in izvedbo prireditve. Po predlogu NSKS se pripravljajo znanstveni simpozij, da se bi vključil Oktobrski tabor v uradne proslave, zagotovljeno pa mora biti, da na glavni prireditvi nastopa zastopnik koroških Slovencev, da je prireditve dvojezična, kar pomeni, da so dvojezični lepaki in slavnostna

značka, ter se da povorki dvojezični pečat. Prav tako bi se morali začeti razgovori za uresničitev operacijskega koledarja, ki pa jih deželne stranke odklanjajo, kot odklanjajo operacijski koledar. Tajnik ZSO Feliks Wieser je povedal, da so NSKS, ZSO, KKZ in SPZ naslovili na voditelje koroških strank pisma, v katerih predlagajo čimprejšnje razgovore, od katerih bo odvisno, ali bodo Slovenci sodelovali na proslavah. Prav tako bo odvisno od stališča NSKS in ZSO, ali bodo sodelovale skupine iz Slove-

nije, ki so dobile že vabila iz Koroške, kot je povedal tajnik ZSO Wieser. Veliko je odvisno tudi od operacijskega koledarja, ker naj stranke pokažejo „vsaj dobro voljo“ je izjavil dr. Grilc. S tem nočejo Slovenci nikomur postaviti diktate, vendar morajo biti stranke pripravljene vsaj do razgovorov, sicer si bodo morali pripisati konsekvence. Prav tako je dr. Grilc opozoril na klimo na Dunaju, kjer so pri SPÖ in ÖVP drugega mnenja, ki se izraža tudi v njihovem stališču do gospodarske gimnazije, ki naj bi začela delovati že v jeseni. Vendar je sporočil deželni šolski svet, da ministrstvo za pouk še ni odposlalo stališča, ki pa bi moralo prispeti v Celovec najkasneje do 20. junija, če hoče začeti gospodarska gimnazija v jeseni z rednim poukom.

KKZ zasedala v Št. Primožu

V ponedeljek, 2. junija, je imela Krščanska kulturna zveza odborovo sejo v novem Kulturnem domu v Šentprimožu. To je bila obenem prva seja pod streho novo dograjenega doma.

Odborniki KKZ so razpravljali med drugim tudi o proslavi 10. oktobra in sklenili, da bodo sklicali sejo sosveta in apelirali na predsednika društev, naj se v zvezi s tem pogajajo samo v okviru osrednjih kulturnih organizacij. Pogovarjali so se tudi o kulturni dejavnosti v letu 1981 in prihodnjih 5 letih. Treba bo narediti skupen načrt s Slovensko prosvetno zvezo.

Na koncu je predsednik SPD „Danica“ poročal o dejavnosti društva in o gradnji Kulturnega doma. Skozi dom, ki je bil odprt 26. maja, sta nato odbornike vodila in ga jim razkazala predsednik Stanko Wakounig in pehovodja Hanzi Kežar.

Pogovor le možen?

Včeraj je Štefan Knafel kot uradujoči deželni glavar potrdil prejem pism osrednjih organizacij ter izjavil, da bo deželna vlada povabila zastopnike Slovencev na razgovor, na katerem naj bi se obravnavale prireditve za 10. oktober.

Pritožba KEL: 24. junija odloča Ustavno sodišče

Kakor smo v našem listu že poročali, se je Koroška enotna lista pritožila pri Ustavnem sodišču, ker je koroška deželna vlada z novo ureditvijo volilnih okrožij razkosala dvojezično ozemlje na štiri dele. Ta razdelitev dvojezičnega ozemlja je po prepričanju vodstva KEL kršenje člena 7 državne pogodbe in s tem avstrijske ustave, ki dajeja narodnim skupinam pravico do kolektivnega političnega nasto-

panja v družbeno-političnih skupnostih. Z razdelitvijo dvojezičnega ozemlja na štiri kose je tej pravici odvzeta možnost realizacije.

Ustavno sodišče je določilo za termin javne obravnave o pritožbi KEL z 24. junijem 1980, ob 8. uri na Dunaju, Judenplatz 11. K obravnavi so vabljeni še pooblaščenca koroških strank. KEL zastopa znani dunajski odvetnik dr. Mihael Graff.

Ples

KLUBA SLOVENSkih OBČINSkih ODBORNIKOV IN SAMOSTOJNIH TER ENOTNIH LIST

14. junija ob 19.30 igra

Kvartet studio z ansamblom

v Bayer's Bierhalle - Celovec

Vstopnice za koncert v Šentjakobu in za ples v Globasnici s Kvartetom studio, ki sta bila odpovedana, veljajo tudi za ples v Celovcu.

Vstopnina 50.— šil (predprodaja 40.— šil.). Vstopnice prodajajo občinski odborniki in v pisarni Kluba slovenskih občinskih odborikov, Koschatstraße 10 ter pri Narodnem svetu.

NSKS in KEL pri Slovenski skupnosti: samostojnost je edina alternativa!

Na občinskih volitvah v Trstu in Gorici prihodnje nedeljo bo kandidirala v vseh slovenskih občinah tudi Slovenska skupnost (SSK). SSK je vložila svojo listo tudi na pokrajinskih volitvah v Trstu, kjer je nosilec liste prof. Zorko Harej. Pretekli teden je Slovensko skupnost obiskala delegacija Narodnega sveta, ki jo je vodil podpredsednik Filip Warasch in nosilec Koroške enotne liste Karel Smolle. Karel Smolle je nastopil kot govornik na volilnih zborovanjih Slovenske skupnosti na Tržaškem v Zgoniku, delegacija koroških Slovencev pa je obiskala tudi Lojzeta Miliča, nosilca liste SSK v Repentabru.

V nedeljo je Karel Smolle nastopil kot govornik na volilnem zborovanju v Števerjanu na Goriškem, kjer občino že dolga leta uspešno vodi župan Stanislav Klanjšček. Na svojih nastopih je Karel Smolle poudaril, da postaja manjšina samostojen in upoštevan faktor takrat, če se enakovredno vključijo v politično oblikovanje dežele. To pa najboljšo doseže v zupanju na lastne sile, po poti, ki jo Slovenska Skupnost uspešno zasleduje.

V Števerjanu sta imela tudi skupni posvet NSKS in SSK. V posebnem poročilu sta vodstvi omenjenih organizacij poudarili važnost skupnega sestanka v tem trenutku, ko se bje odločilen boj za izvedbo osimskih sporazumov in celovite narodne zaščite v korist Slovencev v Italiji.

V to obdobje spada utrditev in napredovanje SSK na nedeljskih volitvah, saj bo SSK lahko toliko pripomogla k rešitvi perečih problemov, kolikor jo bodo volilci podprli, pravi skupni komunikator. Nosilec KEL Karel Smolle je z zadovoljstvom ugo-

tovil, da se samostojna politična pot Slovencev v Italiji vedno bolj utrjuje. Delegaciji sta nato razpravljali o prihodnji skupni seji obeh vodstev, kjer bodo analizirali politično stanje Slovencev v Italiji in Avstriji. Skupno zasedanje je pozdravil števerjanski župan Stanislav Klanjšček, ki je koroškim rojakom izrekel vse priznanje za opravljeno delo in njihovo zvestobo slovenskemu narodu in dal predlog, da bi se števerjanska občina pobratila z eno od koroških občin.

O pomenu volitev za Slovensko skupnost je izjavil za NT njen deželni tajnik dr. Drago Štoka: „SSK nastopa v vseh slovenskih občinah v Trstu in Gorici. Zdaj gre tudi za uresničitev osimskih sporazumov, ki so prinesli v zadnjih letih nov duh, ki zbuja upe za uresničitev naših narodnostnih pravic. Afirmacija SSK, kar pomeni ohranitev župana v Števerjanu, 2 občinska svétnika v Gorici in izvolitev pokrajinskega svetvalca v Trstu, je nujno potrebna za uresničitev osimskih sporazumov.“

IRAN IN MAMILA

Vzrok za poplavo mamil v Iranu so tuji agenti, ki hočejo deželo oslabiliti in jo potem izkoriščati, trdijo uradni iranski zastopniki. Dejansko se je zloraba mamil v Iranu v zadnjem letu tako razbohotila, da pomeni velikansko nevarnost za državo, saj so prizadeti večinoma mladi. Okdar je postal pravosodni minister krvnik ajatolah Halakali, so polovili in postrčili že vrsto prekupčevalcev z mamil. Ob tem razvoju tudi ni mogoče prezreti dejstva, da so ravno novi oblastniki skušali s pridelovanjem in prodajanjem mamil oslabiliti in uničiti — zahodni svet.

BEGIN POVABIL SADATA

Izraelski ministrski predsednik Menahem Begin je povabil egipčanskega predsednika Anvarja al Sadata na obisk v Izrael, da bi premostila težave v zvezi s palestinsko avtonomijo. Pogajanja so se razbila tudi zaradi Beginove trme in pomanjkljive popustljivosti. V Izraelu samem se je znašel Begin po odstopu obrambnega ministra Haima Weizmana v zelo zamotanih težavah, ker se koalicijski partnerji ne strinjajo vsi z osebnostmi, ki jih je Begin predvidel za spremembo kabineta. Weizman je zahteval, naj Begin takoj odstopi, ker mu ljudstvo ne zaupa več.

MEHIKA: POKOL

V južnomehiški pokrajini Chiapas so zadnjo soboto poklali zemljiški posestniki najmanj 46 kmetijskih delavcev. Kmetje so zasedli nekaj tisoč hektarjev zemlje in zahtevali zemljiško reformo. Veleposestniki so s svojim barbarskim početjem hoteli preprečiti, da bi kmetijski delavci nadaljevali s svojimi akcijami. Beda kmetov je nepopisna, prav tako tudi bogastvo in razkošje veleposestnikov. Pričakujejo, da se bojo zaradi zadnjega pokola socialni nemiri postrlili in razširili, tako da bojo veleposestniki dosegli ravno nasprotno.

PAPEŽ V FRANCJI

Papežev obisk v Franciji je le veliko bolje uspel, kakor so to prvotno pričakovali črnogledi. Sicer ni bilo navdušenih milijonskih množic kot v Afriki, obisk pa je kljub temu dokazal, da je bil nujno potreben. Za nadaljnje dušnopastirsko delo med narodom, ki je sicer skoraj 90-odstotno katoliški, ki pa je v ogromni večini versko mrzel, tudi na kmečkem podeželju. Na nove naloge v dušnem pastirstvu je papež v pridigah izrecno opozarjal, predvsem pa se je zavzel za tako imenovane delavske duhovnike. Srečal se je tudi s francoskimi Poljaki.

FATAH: UNIČITI IZRAEL

Al Fatah, največja skupina v PLO, je zahtevala na svojem zborovanju v Damasku „osvoboditev“ cele Palestine in uničenje Izraela. Namesto tega naj bi nastala „demokratska država“, ki ne bi bila versko vezana z glavnim mestom Jeruzalemom. Morda se bojo ob tej jasni izjavi organizacije, ki ji predseduje sam Jasir Arafat, zamislili tudi tisti politiki in državniki, ki širijo vest, da PLO ne zahteva uničenja Izraela. Ob vsem tem pa spada Al Fatah še med najbolj „zmerne“ skupine znotraj PLO.

Vrba: kdo odgovarja za lovsko srečanje, ki je bilo samo deficit?

Burnejše se občinska seja v Vrbi ni mogla začeti. Referent za tujski promet in podžupan Ruprecht (FPÖ) je odgovarjal na vprašanja, če je letošnje srečanje lovcev v Vrbi bilo uspešno ali ne. Njegovo dolgovozno izgovarjanje — odgovora ni dal — je razburilo posebno duhove SPÖ, nakar je odbornik Bulfon (SPÖ) zahteval jassen odgovor. To deficitarno lovsko srečanje je bilo več ali manj središčna pogovorna tema te seje. Nakazano je bilo, da je reklamna firma Stoisser z Dunaja obljubila vso reklamno zmogljivost, da bo pripeljala v Vrbo najboljše strokovnjake, da pa domačini o prirreditvi niso skoraj nič vedeli. Pri predavanjih je sedelo največ do pet poslušalcev v dvorani. Koroški lovci se srečanja niso udeležili, ker letos na Koroškem na novo urejujejo lovišča in je bila nevarnost, da bi kak udeleženec srečanja izrabil priložnost in se vrnili v kakšno lovsko družino. Glavni očitki so bili, da je bila organizacija pomanjkljiva, da se je že ob začetku leta kazal deficit. Odgovorni referent je kljub temu prepričan, da je bil to če že ne uspeh, vsaj majhen uspeh. Župan je v svojem poročilu povedal, da so občine Vrbskega jezera odprle v Münchnu tiskovni center, da bi tako lažje informirale

nemškega gosta o svojih ponudbah. Ravnateljstvo ÖDK je sporočilo občinam mejašicam na Dravo, da hoče ÖDK imeti ob Dravi svoje lovišče. Kljub stališču, da tak namen ni v smislu ÖDK, ta noče odstopiti od svojega načrta. Občinski odbornik EL Herman Mačnik je že pred časom opozoril občinski svet na nevzdržno situacijo v Pulpičah, kjer motorni športni klub iz Loč prirreja pravcate dirke čez drn in strn in ves hrup

in kraval motita prebivalce. Posebno hudo in grobo je bilo za Veliko noč. Sedaj so se očitno zbudile tudi ostale stranke. Mačnik je povedal, da naj tudi za domačina veljajo isti zaščitni predpisi pred nemiro, onesnaženjem okolja kot za gosta, ki ga ravno v Vrbi tako vabijo. Nova ponudba je tudi na prometnem sektorju. Do 31. 5. 1985 bo pošta vozila iz Vrbe v Opatijo, Postojno in na Bled.

Na graški univerzi o neonacizmu in manjšinah

Klub slovenskih študentov v Gradcu je v torek, dne 20. maja 1980, priredil na graški univerzi film „Kärnten über alles“ z diskusijo. Povabilu se je odzvalo 300 ljudi. Longo mai so predvajali film, ki so ga lansko leto posneli. Film obravnava aktivnost fašistov in nacistov na Koroškem, na podlagi lanskoletnega srečanja nemških vojakov, SS-lerjev in drugih nacistov na Ulrichsbergu. S temi vsakoletnimi srečanja hočejo javno pokazati, da je nacizem še vedno živ. V filmu so nekateri politiki izrabili možnost izraziti svoje „nemško-nacionalno prepričanje“, ki je zgrajeno na NS-preteklosti.

Kot alternativo predstavi film gibanje Longo mai, ki prikazuje skupno delovanje Nemcev in Slovencev na južnem Koroškem.

Po filmu je vodja diskusije mag. Heinz Pfandl predstavil povabljene goste: zastopnika koroških Slovencev Teodorja Domeja, zastopnika gradiščanskih Hrvatov Stefana Pavetiča, zastopnico Longo mai Bar-

Zastareli tiskovni zakon nasili, da objavimo v tej obliki odgovor globaškega župana in vodje SPÖ Alberta Sadjaka. V njem nam očita neresnice, predvsem pa, da ne drži, da gospod Sadjak nasprotuje domači za-

globaška občina krvavo potrebuje. Dejstvo je, da županu Sadjaku ni uspelo pripeljati v občino nobenega novega obrata in da ni ustvaril nobenega novega delovnega mesta. Kako v občini dejansko je, se vsak lahko prepriča sam.

Opombe k odgovoru župana Sadjaka: za Zadrugo ni prostora

ogroža delovna mesta. Ponavljamo: Večinski stranki ÖVP in SPÖ sta na občinski seji preprečili predlog Enotne liste, ki je predvideval prenamembo zemljišča, na katerem bi Zadruga postavila obrat in tako ustvarila nova delovna mesta, ki jih

Ne glede na resnico smo odgovor morali objaviti. Uredništvo si pridrži pravico sodnijskega postopka proti gospodu Sadjaku. V primeru obsodbe bo moral župan Sadjak celotni odgovor plačati po oglasni tarifi. UREDNIŠTVO

baro, časnikarja Haralda Irnbergerja in zgodovinarja Michaela Gennerja, in jih prosil, da kratko spregovorijo k temi. Kot prvi se je javil k besedi zgodovinar Genner, ki je zastopal mnenje, da se je nacizem posebno v zadnjih letih zelo razvil. To je nakazal ob primeru uspeha nacističnega Burgerja pri volitvah za državne predsednika. Kot zastoj temu gibanju je me-

nil, da je edina možnost, da se vsa nacistična gibanja prepovejo. K neizpolnitvi državne pogodbe pa je spregovoril Irnberger. Dejal je, da avstrijska državna pogodba ni samo neizpolnjena glede člena 7, ampak tudi glede člena 4 in 9, ki govorita o preprečenju vsakršne združitve z Nemčijo politične, gospodarske in vsakršnih nacističnih organizacij. Bil je mnenja, da prepoved nacističnih organizacij ne bi preprečila tega gibanja, nasprotno, pospešila bi ga.

Teodor Domej je nakazal, da člen 7 na južnem Koroškem še dolgo ni izpolnjen. Dejal je, da koroški Slovenci samo v približno eni tretjini dvojezičnega ozemlja smejo uporabljati svoje pravice. Glede letošnjih praznovanj je nakazal, kako se nacionalno usmerjeni Korošci hočejo izogniti 35. obletnici zmage nad fašizmom in nacizmom s tem, da poudarjajo 60. obletnico plebiscita, ki ga praznujejo kot zmago nemških Korošcev.

Stefan Pavetič, zastopnik gradiščanskih Hrvatov je dejal, da je položaj Hrvatov še veliko slabši kot položaj Slovencev. Imajo namreč še dodatne probleme, kot dejstvo, da nimajo lastne srednje šole in, da se v javnosti nič ne sliši o njih. Omenil je, da so tudi Hrvatvati izročili informacijsko mapo zunanjim ministrom, ki so bili na Dunaju ob 25-letnici podpisa državne pogodbe.

Nato se je razvila živahna diskusija. Največ se je diskutiralo o preprečitvi fašizma in nacizma. Le ob robu se je diskusija dotaknila problemov manjšin.

Zaradi upravnih volitev v občinske in pokrajinske svete, ki bodo prihodnje nedeljo v Italiji, so se tudi v Ukvah letos predčasno zaprla šolska vrata. Zato se je zaključil tudi tečaj slovenščine že v četrtek, 29. maja. Pouk je letos potekal v prostorih nove osnovne šole v Ukvah. S tem tečaj zaključuje peto leto obstoja. Za nami je obdobje petih let boja, vztrajnosti in prizadevanja, da bi tudi materin jezik mladih Ukljanov imel mesto tam, ki mu pripada. Kar je za veliko večino ljudi na svetu najosnovnejša pravica, je za najstarejše prebivalce Kanalske doline tolerirana izjema. Vztrajnemu prizadevanju vseh Ukljanov se je treba zahvaliti, da ima danes slovenščina skromno mesto v šoli, pa čeprav samo v zasebni obliki.

V Ukvah se je fašistično obdobje končalo za slovenščino šele leta 1976, saj so slovenščino vrgli iz šole in le slovenski in italijanski demokratični jav-

TEDNIKOV KOMENTAR

5 let slovenskega pouka v Ukvah

SALVATORE VENOSI

TEDNIKOV KOMENTAR

nosti se moramo zahvaliti, da so morale šolske oblasti odstopiti od prvotnega sklepa, ki je onemogočal pouk slovenščine v šoli.

● Ukljani so v obdobju petih let konkretno dokazali, da jim je materina beseda svetinja. Vztrajno so pošiljali svoje otroke k slovenskemu pouku. Skupno število vseh udeležencev je bilo 44, kar pomeni, da je velika večina šolarjev bila deležna najosnovnejšega pouka v materinem jeziku. Poleg tečaja slovenščine je bila ustanovljena tudi glasbena šola in na po-

sebno željo staršev se tudi krščanski nauk posreduje otrokom v njihovi materinščini.

● Otroci se tudi udeležujejo v okviru „slovenske šole“ natečaja „Moja vas“, ki ga vsako leto organizira študijski center Nadiža. Letos se je iz Kanalske doline udeležilo tekmovanja 36 otrok s preko 40 prispevki v slovenskem koroško-ziljskem narečju. Župnik iz Ukev je pred mesecem zaprosil Naborješko občino, kamor Ukve spadajo, da finančno podpre akcijo. Občinski svet, ki ga sestavljajo Krščanski demokrati in social-

demokrati, je z večino glasov prošnjo zavrnil. Kaže, da pospeševanje slovenske kulture in njen razmah nista vredna pomoči iz občinske blagajne.

Prebivalci Ukev pa kljub temu skrbijo, da se njihovi otroci učijo slovensko, da je pouk verouka v slovenskem jeziku in hodijo k slovenskemu bogoslužju. Tudi ne razumejo koroškega dnevnika VZ, ki vsakokrat, kadar poroča iz Kanalske doline, govori o nekih „vindišarjih“. Zato bodo tudi z veseljem in ponosom praznovali prihodnjo nedeljo petletnico obstoja slovenske šole.

V nedeljo, 8. junija, bo ob 15. uri v župni cerkvi v Ukvah slovnostna prireditve pod geslom „5 let slovenske šole in zvestobe materini besedi“. Ob tej priložnosti bo v Ukvah nastopil tudi mešani mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, ki bo skupaj z Ukljani proslavil jubilej petletnice slovenskega pouka.

Z nahrbtnikom v Izrael

Sprva bi morala biti dva — toda sam sem, ko na zahodnem kolodvoru v Beljaku vstopim v Hellas-Express. Moj prijatelj Marjan Wakounig je moral svojo udeležbo zaradi višje sile v zadnjem trenutku odpovedati. Tako torej začnem potovanje s 35-urno vožnjo v Atene. Vlak je nabito poln in lahko si vesel, če lahko vsaj pošteno stojiš. Imam srečo, da spoznam skupino mladincev iz Nemčije, ki mi dajo celo ležišče na razpolago. Tako ta utrudljiva vožnja precej hitro mineva, vlak zapusti Jugoslavijo in prevozi vso Grčijo — končno sem v Atenah. Odtod se z metro peljem v pristanišče Pirej, kjer si kupim ladijski tiket za Izrael. Srečam tudi kolega iz Nemčije, s katerim sva se dogovorila za to potovanje. Christian študira v Karlsruhe elektrotehniko. Njegov oče je bil vodja gospodarskega oddelka na različnih nemških ambasadah. Tako je bil fant rojen v Londonu, nato je živel nekaj let v Južni Koreji, 2 leti je bil tudi v Izraelu, nakar se je oče z družino preselil v Južno Afriko, kjer je Christian na nemški gimnaziji opravil maturo. Zadnja postaja je bila pred tremi leti Teheran.

Proti polnoči ladja dvigne sidro. 5000 ton previdno drsi med drugimi ladjami proti svetilniku, ki kaže pot iz pristanišča. Končno „Neptunia“ s polno paro zapljuje v tiho grško noč. Na ladji je vse, kar si človek želi za daljše potovanje — plavalni bazen, 3 bari, diskoteka. Pa tudi družbo vsake vrste najdeš na krovu.

Dva dni smo uživali plovbo po Sredozemskem morju, ko se na obzorju pokažejo obrisi izraelske obale. Ko se bližamo Haifi, se nam pridruži nekaj policijskih čolnov. „Neptunia“ zmanjša brzino in vkrca se skupina izraelskih vojakov in carinikov. Čisto počasi plovemo v pristanišče. Slikanje je prepovedano, vzroki so jasni: v pristanišču so izraelske bojne ladje, vidim tudi podmornice.

KREISKY IN TIBERIJA

Končno stopim na izraelska tla. Bliža se noč in zato je prva skrb najti prenočišče! Toda s Christianom nimava uspeha, enako gre tudi dvema Bavarce-ma. Skupaj gremo na grič Karmel, ki se dviga nad mestom. Zlezemo čez nekaj ograj in pridemo v krasen park. Pod pini-jami razprostremo naše spalne vreče in zaspimo kot ubiti. Zbudi nas dež, ki začne padati v jutranjih urah.

Po ogledu Haife se s tovarišem peljeva v Akko. To je še popolnoma arabsko mesto z mošejami in bazarji. Mesto je igralo v času križarskih vojn veliko vlogo, o čemer pričajo stare trdnjave. Z Egged-busom se peljeva naprej proti vzhodu. Cesta se vije po galilejskih gričih, po katerih so raztresena majhna mesta in vasi. Peljemo se skozi Nazaret, mesto Kristusovih otroških let. **Končno pridemo v Tiberijo, ob Genezareškem jezeru. Prenočišče najdemo v domu za mladino; receptor se brž pohvali, da je tudi Kreisky pred leti bil že v tem kraju.** Meni Tiberija ni všeč, vsepovsod gradijo nove hotele, tako da je mesto pravo gradbišče. Številni, do zob oboroženi vojniki človeka spominjajo na bližino meje proti južnemu Libanonu.

S Christianom se že naslednji dan peljeva naprej v Tel Aviv. Tokrat se ne peljeva z avtobusom, kar s taksijem. To so 7-sedežni mercedesi, vozniha pa znaša le malo več kot za avtobus. Tel Aviv, največje mesto in gospodarski center Izraela. Prvo, kamor tukaj greva, je potovalni urad. Christian si kupi ladijski tiket iz Haife v Pirej,

jaz pa letalskega iz Tel Aviva v Atene. Človek nikoli ne veš, ali ti ob koncu potovanja še ostane dosti denarja za potovanje domov; tako bova prišla zagotovo vsaj do Evrope.

BRZOSTRELKE IN SLADOLED

V Izraelu vsepovsod vidiš odvisnost od ZDA, predvsem v Tel Avivu je življenje precej amerikanizirano. Seveda je povsod prisotna tudi vojska — vojaki z nabitimi brzostrelkami v eni in s sladoledom v drugi roki niso redka slika. Tukaj se srečava precej zanimivih ljudi. **Tako prideva v pogovor s starejšim možem, ki je bil rojen v Minsku in živi že 50 let v Palestini. Boril se je v mednarodnih brigadah proti Franku, pozneje pa proti nemškemu nacizmu v Severni Afriki. Na glavni cesti mladinci delijo letake proti Beginovi naselitveni politiki na zasedenih ozemljih. Pravijo, da je izboljšanje politične klime mogoče le, če strmoglavijo Beginovo vladavino.**

Jaffa je predmestje Tel Aviva — tukaj je moj tovariš pred desetimi leti obiskoval škotsko šolo. Zakaj se izraelske oranže imenujejo Jaffa? Verjetno zaradi oranžnih nasadov nedaleč od Tel Aviva. 15 km severno od Tel Aviva je letovišni kraj Herzlija, kjer so se pred kratkim vršila tudi egiptovsko-izraelska mirovna pogajanja. Iz Herzlije se s taksijem peljeva v Jeruzalem — avtobusi ne vozijo, ker je sobota. S šoferjem se tako dolgo pogajava, da naju pelje za isto ceno kot avtobus. Razen tega sva v 7-sedežnem mercedesu edina gosta — torej se peljeva v Jeruzalem, kot da sva na državnem obisku. Končno na gričih pred seboj zagledamo mesto, najlepše kar sem jih kdaj videl. Satri Jeruzalem se brez-

„BEGINOV“ HOTEL KING DAVID

hibno zliva v novega, gradbeni slog je ostal skorajda isti. Tukaj je videti dosti zanimivosti ter znamenitosti, saj je mesto doživelo celo vrsto gospodarjev in kultur. **Jeruzalem je kar trem veram sveto mesto, krščanski, judovski in muslimanski. Tukaj je pred 2000 leti Kristus nesel po „via dolorosa“ križ na Kalvarijo. Kjer je bil križan in položen v grob, stoji danes grobna cerkev. V tej cerkvi doživim pravoslavne obrede cvetne ne-**

delje. Sploh so različne krščanske cerkve zgrajene na vseh pomembnih svetopisemskih krajih.

Tako tudi na Oljski gori, kjer je Kristus v vrtu Gezemanje potil krvavi pot. Edinstven je pogled z Oljske gore na ponočni Jeruzalem, ki se kopa v morju luči. V vzhodnem Jeruzalemu, kjer prebiva predvsem arabsko prebivalstvo, je precej bazarjev, kjer je življenje orientalsko živahno in trgovci predvsem turistom na vsak način skušajo prodati svojo robo. Tudi novi Jeruzalem je poln znamenitosti — hotel King David spet nudi stari luksus. Za časa britanskega mandata je pod Beginovim vodstvom zletel v zrak (danes se baha z njim), pri čemer je bilo precej mrtvih. Begin kot ministrski predsednik sedi v parlamentu Knesset, v stavbi, ki v gradbenemu stilu spominja na stare grške templje, čeprav je bila zgrajena šele v 60-ih letih. Pred njo stoji sedemročni tempelj, simbol sedmih judovskih rodov.

Z avtobusom gre naprej v Betlehem, le 14 km južno od Jeruzalema. Avtobus je stara škafka in se ustavi tudi vsakih

sto metrov, če kdo želi izstopiti. **Kjer je pred 2000 leti stal siromašen hlev, je danes mogoča cerkev. Nekdaj so plemiči skozi velika vhodna vrata kar na konjih prihajali v cerkev. Ker je to nasprotovalo verskemu čutu, so vhod zagradili in pustili le majhno odprtino, tako da se mora človek skloniti, če hoče v notranjost cerkve. V poltemnem kletnem prostoru stoji oltar na kraju, kjer je nekdanje v jaslicah ležal Kristus. Tja ne prestopajo prihajajo romarji, da v globoki tišini doživijo skrivnosti tega svetega kraja.**

VOJAŠKA KONTROLA V AVTOBUSU

Ko se peljem z avtobusom nazaj v Jeruzalem, nas ustavi vojaška patrulja. Voznik mora zapeljati v stran ceste. Nato vstopi vojak in nekaj veli — vsi Palestinci planejo pokonci in se pred avtobusom postavijo v vrsto; vsi drugi — Judi in turisti — ostanemo v avtobusu. Po kontroli se Palestinci spet vrnejo v avtobus in vozilo drda naprej proti Jeruzalemu. Meni ostane vprašanje, zakaj so bili Palestinci tako zastrašeni. Ne morem najti pravega odgovora na to vprašanje, ne znam si tolmačiti tega zame pretresljivega

doživljanja. Mogoče so imeli kdaj slabe doživljanje...?

Po nekaj dneh v Jeruzalemu se peljem na skrajni jug Izraela, v Elat. Pot gre ob Mrtvem morju in skozi puščavo Negev. Le kdaj pa kdaj srečamo kakšen avtomobil in še ta je ponavadi vojaški. **Tudi nekaj vojaških zapor je ob cesti, ki pa jih premostimo brez kontrol. Kar zasmilijo se ti vojaki, ki morajo v tej strašni vročini v polni vojaški opravi vršiti svojo službo. V Izraelu fantje služijo 3 leta, potem pa še vsako leto po en mesec. Tudi dekleta morajo 2 leti (!) pod orožje. Uh, bi to bilo nekaj za naša dekleta.**

PESAH V ELATU

Elat leži ob Rdečem morju in čeprav je šele začetek aprila, znaša temperatura nad 30 stopinj. Tako je razumljivo, da s Christianom dobro izkoristiva toplo morje in vroče sonce za kopanje. Poleg tega pa narediva tudi daljše pohode v puščavo, ki je precej gorata. S teh gričev se nudi krasen pogled na Elat in zaliv Rdečega morja. Vidiš v kar tri države — namreč Jordanijo, Saudovo Arabijo in Egipt. V Elatu je tudi zanimiv podvodni observatorij, kjer lah-

Masada se dviga nad nama v vsem svojem veličastvu. Z najinima nahrbtnikoma na ramah se začneva vzpenjati navzgor, čeprav vozi tudi žičnica. Po skraj eni uri utrudljivega vzpona stojiva na vrhu in nudi se nama krasen razgled — na eni strani Mrtvo morje, na drugi gorata puščava. Trdnjava, ki jo je nekdanj dal zgraditi kralj Herod, je bila nekdanj pravo mesto na ogromni skali. Semkaj so se zatekli Judje, ko so se uprli Rimljanom in so ti porušili Jeruzalem. Trajalo je dve leti, preden so rimske legije zavzele Masado. Toda ujetnikov ni bilo, v svojem ponosu in strahu so uporniki vsi do zadnjega naredili samomor.

En Gedi, ki leži ob Mrtvem morju, je nekakšen letovišni kraj z nekaj palmami. Tukaj se ustaviva, da preskusiva Mrtvo morje. Žal nimam pri roki časopisa, da bi ga med plavanjem bral. Sicer pa je morje tako slano, da ne zdržiš dolgo v njem; za primer: Sredozemsko morje 2,7% soli, Mrtvo morje pa 27%. Zato pa je slana voda Mrtvega morja zdrava za vsakovrstne kožne bolezni.

IZ LODA V ŠMIHEL

Kmalu pustiva za nama tudi Mrtvo morje — spet se peljeva proti Jeruzalemu. Tukaj se ločim od mojega kolega, on ima še nekaj dni časa, dokler njegova ladja odpluje iz Haife. Jaz pa zlezem v avtobus, ki vozi v Lod, letališče za Tel Aviv. Pri letališčni kontroli me čaka prava inkvizicija: zakaj sem prišel v Izrael, s kom sem se srečal, ali sem svoj nahrbtnik sam napolnil itd. Pojasnijo mi, da bi bilo mogoče, da mi kdo podtakne bombo in letalo zleti v zrak.

Končno sedim v Boeing 747 izraelske letalske družbe El Al. Velikansko letalo je napolnno, tako da imam 3 sedeže zame. Med poletom dobim v roke izraelski časopis v nemškem jeziku, kjer berem, da je palestinski komando napadel kibuc Mizgav Am tik ob libanonski meji. Po dveh urah se globoko pod nami pokažejo obrisi grškega otočja, in končno mehko pristanemo na atenskem letališču. Takoj se informiram po letalski zvezi z Ljubljano, toda ni je, za polet na Dunaj pa imam premalo denarja. Tako mi ne preostane kaj drugega, da končam potovanje tako, kakor sem ga začel — namreč s 35-urno vožnjo. Moja zadnja postaja z vlakom je Šmihel, od koder jo peš mahnem domov proti Bistrici!

Slavko Kraut

PRIREDITVE

„SOSED, KAKO TE GLEDAM“

Literarni večer

Prireditelj: PEN Koroška in SPD „Bilka“

Berejo: Koroški nemški in slovenski besedni ustvarjalci: Horst Ogris, Walther Nowotny, Valentin Polanšek in prof. Helmut Scharf

Kraj: gostilna Miklavž, Bilčovs

Čas: nedelja, 8. 6. 1980, ob 20. uri

SREČANJE CERKVENIH ZBOROV DEKANIJE PLIBERK S KONCERTOM MARIJINIH PESMI

Kraj: Farna cerkev v Smihelu

Čas: nedelja, 8. 6. 1980, ob 15. uri

DRUZABNI VEČER

Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“ v Rožku

Kraj: gostilna na Kosih, Ravne

Čas: nedelja, 15. 6. 1980, ob 20. uri

Sodelujejo: Kvintet dr. Janez Plečnik, Ljubljana

Dunajski kvintet

Ansambel „Mladi mi“, Celovec

KONCERTNI VEČER

Prireditelj: MPZ „Podjuna-Pliberk“

Kraj: gostilna Schwarzl v Pliberku

Čas: sobota, 7. 6. 1980, ob 20.30

Sodelujejo: MPZ „Podjuna-Pliberk“

Moški zbor Libuče

Mladinska skupina iz Žvabeka

Mladinska skupina iz Nonče vasi

Instrumentalna skupina

Zaključna prireditve

5. LETA TEČAJA SLOVENŠČINE IN 2. LETA GLASBENE ŠOLE

Prireditelj: Prosvetno društvo „Lepi Vrh“ v Ukvah

Kraj: župnijska cerkev v Ukvah

Čas: nedelja, 8. 6. 1980, ob 15. uri

Nastopajo:

- Učenci tečaja slovenščine iz Ukev in Zabnic
- Učenci glasbene šole iz Ukev, Ovčje vasi in Trbiža
- Harmonikarski ansambel glasbene šole iz Trsta
- Mešani pevski zbor Zvezne gimnazije za Slovence iz Celovca
- Ansambel „Mladi mi“ Zvezne gimnazije za Slovence iz Celovca
- Moški oktet iz Žirovnice

Perdavanje prof. dr. Roberta Saxerja DOJEZIČNOST V SOLI — ZA BOLJŠO BODOČNOST NAŠIH OTROK

Prireditelj: SPD „Zila“ in Katoliška prosveta v Bistrici na Zilji

Kraj: gostilna Kaiser v Bistrici na Zilji

Čas: torek, 10. 6. 1980, ob 20. uri

VESELICA

Prireditelj: Gasiško društvo Bajtiše pri Borovljah

Kraj: šotor na Bajtišah

Čas: petek, 13. 6. 1980, ob 20. uri

Igranka „ALPSKI KVINTET“ s pevko IVANKO KRAŠEVEC

Vstopnice v Posojilnici v Borovljah

OTROŠKI DAN

Prireditelj: Katoliška mladina v Celovcu

Kraj: Mladinski center na Rebrci

Čas: nedelja, 15. 6. 1980, ob 10.30

POLETNA NOČ

Prireditelja: KPD „Drava“ in

Pevsko-instrumentalna skupina Žvabek

Kraj: gostilna Motschula-Blick

na Suhu

Čas: sobota, 21. 6. 1980, ob 20. uri

Igra ansambel „POMLADNI VETER“

Srečanje planincev

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi člane in prijatelje društva na 9. srečanje zamejskih planinskih društev s planinci iz matične domovine, ki bo v nedeljo, 15. junija 1980, v Števerjanu pri Gorici v Italiji. Prireditelj bo tokrat Slovensko planinsko društvo Gorica. Lansko leto je bil organizator podobnega srečanja Slovensko planinsko društvo Celovec (v Podnu pri Slovenjem Plajberku).

Pričetek srečanja bo ob 11.30 v Števerjanu v Goriških Brdih, kakih 6 kilometrov od Gorice. V okviru kulturnega programa bo sodelovalo tudi Slovensko planinsko društvo Celovec. Takšna srečanja, ki jih izmenoma prirejajo planinska društva Trst, Gorica, Čedad, Celovec in PD Jesenice (dalo pobudo za srečanja) služijo utrjevanju medsebojnih tovariških stikov. Po uradnem delu bo dovolj priložnosti za prijateljski pomenek in razvedrilo ob glasbi.

Na to srečanje se bodo tokrat peljali z avtobusom in sicer preko Ljubljane in Postojne, vračali pa se bodo po slikoviti Soški dolini do njenega izvira in naprej preko gorskega sedla Vrščič (1611 m) v

Savsko dolino in dalje preko Korena domov. Na poti skozi zgornjo Soško dolino bo ogled znamenitosti slikovite Trente (svet ob izviru Soče) — planinski vrt „Juliana“, ki šteje blizu 900 vrst gorske flore; gorsko tesen Korita, čudo narave, ki ga je ustvarila divja Mlinarica; znameniti spomenik dr. Julija Kugyja; značilno trentarsko vasico Log v Trenti itd.

Odhod omnibusa iz Celovca (Gasometergasse 10) bo ob 6. uri zjutraj. Cena vožnje bo znašala 150.— šilingov. Prijave sprejema Slovensko planinsko društvo Celovec, 9020 Klagenfurt/Celovec, Gasometergasse 10, tel.: 0 42 22 - 32 550.

OBČINSKI PRAZNIK KOPER

Manjšina v dvojezični občini

V občini Koper živijo poleg pripadnikov slovenske narodnosti tudi pripadniki italijanske narodnosti. Humani socialistični odnosi med pripadniki slovenskega naroda in pripadniki italijanske narodnosti so v naši praksi dejansko uresničeni, saj niso nastali čez noč, ampak imajo svojo zgodovino. Prvi temelji bratstva in enotnosti narodov in narodnosti so bili položeni že v samem začetku narodnoosvobodilne borbe s tem, ko so bila načela popolne enakopravnosti narodov in narodnosti temeljna točka programa Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Ta načela so bila potrjena z nastankom nove Jugoslavije na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu in opredeljena v prvi ustavi iz leta 1946. Svojo izpopolnitev in vsebinsko obogatitev so doživljala v vseh kasnej-

lijanske narodnosti. V okviru te samoupravne interesne skupnosti dajejo pobude in skrbijo občani italijanske narodnosti za področje vzgoje, otroškega varstva in izobraževanja v svojem jeziku, skrbijo za razvoj narodnostnega tiska in založništva ter drugih sredstev javnega obveščanja, spremljajo in obravnavajo vsa pereča vprašanja, ki so pomembna za obstoj in vsestranski razvoj narodnosti.

Skupščina samoupravne interesne skupnosti pripadnikov italijanske narodnosti, kot tako imenovani četrti zbor občinske skupščine, enakopravno s pristojnimi zbori občinske skupščine obravnava in sprejema odloke ter druge splošne akte, ki se nanašajo na razvoj nacionalne kulture in prosvete pripadnikov italijanske narodnosti. Skupščina te specifične samo-

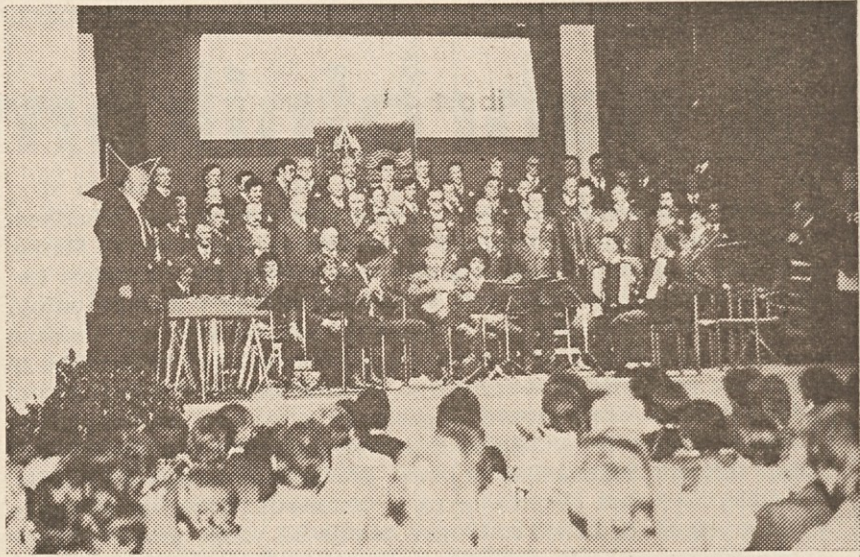
ših ustavnih reformah, najpopolnejši izraz dejanske enakopravnosti narodov in narodnosti pa predstavljajo določila nove ustave SFRJ in SRS iz leta 1974 ter statut občine Koper. Posebej velja poudariti, da so se občani Kopra že v temeljnih načelih statuta občine zavezali ustvarjati take pogoje, da se bodo lahko pripadniki italijanske narodnosti vselej in povsod enakopravno z drugimi občani neposredno vključevali v samoupravno odločanje ter gojili in razvijali svoje posebne pravice!

Za uresničevanje posebnih pravic in varstva italijanske narodnosti in njenih pripadnikov imajo leti svojo organizacijo: Skupnost Italijanov v Kopru in posebno samoupravno interesno skupnost za prosveto in kulturo pripadnikov ita-

upravne interesne skupnosti je organizirana po delegatskem načelu. Sestavljajo jo delegati iz krajevnih skupnosti z narodnostno mešanega področja in delegati iz šol z italijanskim učnim jezikom.

V občini je za pripadnike italijanske narodnosti zagotovljeno vzgojno varstvo (otroški vrtci), osnovno in srednje šolanje v materinščini. Omeniti je vredno način izvajanja dvojezičnosti med pripadniki slovenskega naroda in pripadniki italijanske narodnosti, ki se v vsakodnevnem komuniciranju vse bolj uveljavlja in sicer tako, da vsak govori v svojem materinem jeziku in drug drugega razumeta. K takemu načinu izvajanja dvojezičnosti, ki je po našem mišljenju najbolj pravičen in naj-

(Dalje na 5. strani)

Slovenska prosvetna zveza in Zveza koroških partizanov sta organizirali v soboto, 31. 5. 1980, in nedeljo, 1. 6. 1980, nastop Tržaškega partizanskega zbora v Šentprimožu in Borovljah. Povsod je bil obisk nad vse zadovoljiv.

ROŽ-PODJUNA-ZILJA

● GALICIJA

Zadnja občinska seja v Galiciji je bila res kratka. Komaj, da so se novinarji prav vsedli, že je bila mimo. Prva točka dnevnega reda je bila tudi najvažnejša: sklep, ali naj v Galiciji otroci obiskujejo šolo šest ali pet dni. Proti glasovom SPÖ je svet sklenil, da naj ostane v Galiciji šolska ureditev pri starem. Občinski odbornik Urank (EL Galicija) je dejal, da je velika večina staršev za stari način in da so tudi učitelji za šestdnevni princip. Dodal je, da bi občina morala vprašati predvsem tudi tiste starše, katerih otroci bodo letos prvič šli v šolo.

Soglasno so bili sprejeti vsi naslednji sklepi, kot občinski poslovnik, nekaj zemljiških prenamemb za gradbišča, koncesija za taksometra. V zvezi s podporo občine pri nakupu brizgalnice za uničevanje plevela je Urank povedal, da bodo tudi kmetje iz Klanč in Encelne vasi kmalu potrebni podobne brizgalnice ter da tudi upa na podporo občine. Občina ima še do 31. 12. tega leta smetiščno jamo odprto. Zato so se občinski svetniki tudi pogovarjali o bodočem načinu spravljanja smeti in odpadkov. Župan je v svojem poročilu omenil tudi 60-letnico praznovanja plebiscita. Zastopnik EL, Urank, je k tej točki pripomnil, da se bo ravnal po odločitvi osrednjih organizacij, kar je občinski svet akceptiral.

● VOGRČE

Nepregledna množica ljudi je sledila v četrtek, 29. maja, krsti rajnega Zgončevega očeta Šimana Wuteja, ki je umrl po hudem trpljenju na binkoštno nedeljo v celovški bolnišnici. Bil je to jasen dokaz spoštovanja človeku, ki je neomajno, nikdar glasno, vedno z osebnim zgledom, z dejanji izpričeval zvestobo svojemu narodu in verskemu prepričanju.

Rajni Šiman se je rodil 2. avgusta 1900 pri Ožbavtu v Mlinčah. Leta 1924 se je poročil z Mojco Wakounig, Kovačevo iz Mlinč. Julija 1949, po smrti svaka Antona

Wakouniga, gospodarja na Zgončevi kmetiji, se je preselil z ženo, sinom Fridlno in hčerko Frančko v Vogrče. Hitro se je vživel med nove sosede in si s poštenostjo, pridnostjo in ustrežljivostjo pridobil njihovo spoštovanje.

Trdo je bilo življenje rajnega Šimana. V prvi svetovni vojni je še služil cesarja. 24 let se je vozil dan na dan s kolesom na delo na Rebrco v tovarno, skoraj 31 let je kmetoval in garal pri Zgoncu v Vogrčah. Veliko je tudi pretrpel. Izgubil je vse svoje tri sinove: Šimeja, ki je padel v drugi svetovni vojni, Fridlno, ki bi bil moral postati Zgončev gospodar, in Jozeja, ki se je ubil z avtom.

Pogrebne obrede je opravil domači župnik Vinko Zaletel, ki se je zahvalil rajnemu za njegovo narodno zvestobo in živi verski zgled; dokler je le mogel, je redno hodil k maši, pogostokrat tudi med tednom. Pretresljivo je bilo slovo od Zgončevega doma, presunljiv pogreb, pri katerem se je pelo kakor že dolgo ne.

Naj rajni Zgončev oče počiva na vogrškem pokopališču ob sinu Fridlno v božjem, večnem miru.

Ženi Mojci, hčerki Frančki z možem Foltom, hčerki Mariji z možem Štefanom, vnukom, pravnikom, bratu Jozanu z družino in vsem sorodnikom iz Vogrč in Mlinč izrekamo iskreno sožalje. Sožalje izrekata tudi NSKS in uredništvo NT, saj je bil rajni Šiman od vsega začetka zvest našim organizacijam in našemu listu.

● PLAZNICA

Veliko veselje v družini Pavle in Folteja Dovjaka. Trem hčerkam, katerih najstarejša bo letos maturirala na Slovenski gimnaziji, se je pridružil sinček Foltej. Želimo mu vso srečo v življenju. Presrečni družini iskreno čestitamo!

ČESTITAMO!

Družini dr. Antona Korena v Šentjakobu v Rožu se je rodil nov član Roman. Čestitamo!

STROKOVNA ŠOLA ZA ŽENSKE POKLICE ŠOLSkih SESTER V ŠENTPETRU PRI ŠENTJAKOBU V ROŽU vabi v

soboto, 14. in nedeljo, 15. junija 1980, ob 14.30 na

Zaključno prireditve

pod geslom:

NARODA BOGAT ZAKLAD, ZBIRKA STARIH JE NAVAD

Spored obsega stare navade naših prednikov ob rojstvu, teritvi, ziljski ohceti in žegnu.

Od sobote popoldne in v nedeljo do 18. ure si lahko ogledate razstavo šolskih izdelkov učenk.

Mladinski dan na Rebrci

V nedeljo, 1. junija 1980, je vabila Katoliška mladina na tradicionalni „Mladinski dan“, vendar v čisto novi obliki. Peš iz Galicije in Šentlipškega jezera na Rebrco in tam ves dan diskusije v skupinah z zaključno dvojezično mašo na skednju rebrške komende. Ideja je bila dobra, udeležba pa slaba.

Manjšina v dvojezični občini

(Nadaljevanje s 4. strani)

enostavnejši, veliko pripomorejo prav vzgojnoizobraževalne organizacije, s tem, da je v vseh šolah z italijanskim učnim jezikom slovenski jezik v vseh razredih obvezen učni predmet. Prav tako je v vseh slovenskih šolah na narodnostno mešanem območju občine italijanščina v vseh razredih obvezen predmet.

Drugače pa se zaradi enakopravnosti obeh jezikov, pripadniki italijanske narodnosti v svojem jeziku vključujejo v delo občinske skupščine in njenih organov, v javno in družbeno življenje in v svojem jeziku uveljavljajo zakonite pravice in pravne koristi.

Po določbah ustave SRS in statuta občine Koper posvečata občinska konferenca SZDL in občinski svet zveze sindikatov še posebno skrb ustreznosti zastopnosti italijanske narodnosti v vseh družbenih samoupravnih subjektih že

ob snovanju družbenih meril za volitve delegacij in konferenc delegacij in ob samem oblikovanju delegacij in konferenc delegacij v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Po taki demokratični poti uresničujemo v naši občini dosledno in celovito ustavno in statutarna določila, ki se nanašajo na zastopnost italijanske narodnosti v vseh samoupravnih in družbenih organih ter na vseh ravneh. Rezultat skrbi in prizadevnosti družbene političnih organizacij, zlasti SZDL in sindikata, je viden v tem, da imamo v vseh treh zborih občinske skupščine, izvršnem svetu, komisijah in drugih telesih občinske skupščine ustrezno vključeno italijansko narodnost.

Dosedanja praksa delegatskega sistema je pokazala, da je resnično vsestransko, pravočasno in polno informiranje delegatov, delov-

DOM v TINJAH

V četrtek, 5. 6. 1980, od 9. do 19. ure
SREČANJE MLADINE med 16. in 20. letom (nem.)

Obravnavala se bodo vprašanja o komunikaciji, partnerstvu, seksualnosti in ljubezni

„Jaz in ti in vprašanja, na katera skupaj iščemo odgovor“

Predavatelj: prof. Kaspar, Dunaj

Od petka, 6. 6. 1980, do sobote, 7. 6. 1980

ROMARSKO POTOVANJE V MARIJA EINSIEDELN

za župnije: Šmarjeta, Borovlje, Kapla ob Dravi, Sveče in Šentjanž

V soboto, 8. 6. 1980, od 9. do 18. ure
TEČAJ ZA MATERE (nem.)

„Matere, ki svoje otroke same vzgajajo in njihove težave“

Otroke lahko pripeljete s seboj

Predavatelj: dr. Marko Mairitsch, Celovec

Žirovnica pri Sinči vasi

Pred kratkim smo se za vedno poslovili od Franca Starca, ki je umrl v blagoslovljeni starosti 95 let. Rajni se je rodil pri Starcu na Proboju. Dolga leta je delal pri Leitgebu. Pogrebne obrede je opravil v obeh jezikih župnik Janez Skuk. Od nekdanjega sodelavca pa so se poslovili tudi Leitgebovi godci in pevci.

Naj rajni počiva v večnem miru. Vdovi Mariji in otrokom z družinami izrekamo iskreno sožalje!

Mauthausen - nepozabni spomini

Ko je ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence dal oglas, da se lahko prijavimo za dvodnevni izlet v Mauthausen, sploh nisem oklevala. Odpeljali smo se 10. maja. Bilo nas je kakih 20 iz naše šole, ravno toliko iz Šentjakoba, devet deklet pa je bilo iz šole v Šentpetru. Vodil nas je dr. Luka Sienčnik iz Dobrle vasi; spremljala nas je tudi njegova žena.

Vožnja v Mauthausen je bila zelo zanimiva. Gospa Sienčnik nam je razkazala pokrajinske in zgodovinske znamenitosti in nam razložila, kje se sploh vozimo.

Popoldne smo si ogledali spomenike, ki so jih postavile razne države v opomin in spomin tistim, ki so morali umreti v Mauthausnu. Vse spomenike, barake in muzej smo si ogledali naslednji dan bolj natančno. Trije smo nagovorili tudi nekega Poljaka. Mislili smo si, če je poljščina podobna slovenščini, potem se moramo že nekako razumeti. Seveda nas je Poljak vprašal, kdo in odkod da smo. Pravil nam je, da je bil šest let v Auschwitzu in nekaj mesecev v Mauthausnu. Seveda je bilo v Auschwitzu veliko hujše. Čudila sem se, da je moglo biti drugod še hujše, ko pa so nam slike in stvari, ki so še ostale, izpričale, kako strašno in grozno je bilo v Mauthausnu. Poljak nam je pravil, kako so nosili kamne po stopnicah smrti. Povedal nam je tudi, zakaj je sploh preživel. Dobili so zelo malo jesti, zato se je on javil samo za lažja dela, tako da ni porabil vseh svojih moči. Pripovedoval nam je tudi, da so vsakega, ki je padel s kamnom na ramah na tistih dolgih, strmih, neenakomernih stopnicah, zatepli čez skalovje v vodo. Včasih so komu vrgli kapico z glave in mu veleli, naj gre ponjo. Pri tem so ga takoj ustrelili, ker ni stal mirno v vrsti. Za spomin nam je dal Poljak še poljski denar, mi pa smo mu dali našega. Zanimivo je bilo poslušati človeka, ki je vse te grozote sam doživel.

Tisti dan so obhajali tudi 35-letnico osvoboditve in konca nečloveškega trpljenja. Nekaj časa smo lahko poslušali kanclerja Kreiskega, nato pa smo morali spet k avtobusu. Zgodaj zvečer smo se vrnili v Celovec. Želela in priporočala bi, da taka potovanja še priredijo.

Rezika Zablattnik

Učenke strokovne kmetijske šole — zavoda šolskih sester v Šentrupertu

vas prisrčno vabijo na **ZAKLJUČNO PRIREDITEV IN NA OGLED ŠOLSKIH IZDELKOV**

Ogled razstave:

v soboto, 21. 6. 1980, od 14. ure naprej

v nedeljo, 22. 6. 1980, do 18. ure

Kulturna prireditev:

v soboto, 21. 6. 1980, ob 15. uri

v nedeljo, 22. 6. 1980, ob 13.30 in 16. uri

Spored prireditve:

1. Dekleta pozdravljajo
2. Čardaž
3. Govor
4. Dekleta pojejo
5. ROKSANA — igra v štirih dejanjih z menuetom in baletom

Strokovna šola za ženske poklice v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu vabi v

soboto, 14., in nedeljo, 15. 6. 1980, ob 14.30 na

ZAKLJUČNO PRIREDITEV

pod geslom

NARODA BOGAT ZAKLAD, ZBIRKA STARIH JE NAVAD

Spored obsega stare navade naših prednikov ob rojstvu, teritvi, ziljski ohceti in žegnu

Od sobote popoldne in v nedeljo do 18. ure si lahko ogledate razstavo šolskih izdelkov učenec

KULTURNI VEČER

Prireditelj: SPD „Danica“

v Šentvidu v Podjuni

Kraj: Kulturni dom „Danica“

v Šentprimožu

Čas: sobota, 14. 6. 1980, ob 20.30

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATTNIK

Varujte se nesmiselnih izdatkov pri varčevanju energije!

Društvo za informiranje konzumentov svari pred visokimi investicijami za varčevanje energije v prazno. Brezobzirni proizvajalci izkoriščajo močno propagando zadnjih mesecev za varčevanje energije v obliki raznih podpor zveznih davkov, da zavajajo konsumente k investicijam v prazno.

Zato svetuje Društvo za informiranje konzumentov sledeče:

- Če Vas nagovarja kako podjetje k investicijam, ki baje prihranijo energijo in davke (energie- und steuersparende Investitionen), potem nikdar ne podpisite ničesar takoj. Posvetujte se s kakim strokovnjakom v Vaši bližini in priskrbite si več različnih ponudb.

- Obstajajo številne akcije podpiranja in številni napotki, kjer gre prodajalec kupcu na roke pri koriščenju podpor.

Naročite šele tedaj, ko imate zanesljivo pritrditev pristojnega mesta.

- Ne podpisite nobene pogodbe, ki vsebuje približno sledeči stavek: „Das Geschäft wurde von mir angebahnt“. S tem zgubite pravico, da odstopite od pogodbe v roku enega tedna (einwöchiges Rücktrittsrecht).

- Ne podpisite nobene menice (Wechsel). Seriozna podjetja prevzamejo dela, ne da bi prej zahtevala podpisane menice.

- Pred podpisom kupne pogodbe vprašajte pri davčnem uradu, če se bo nameravana investicija za varčevanje energije v smislu prihranka davkov res priznala. Tudi uredništvo Našega tednika Vam je radevolje na razpolago. Če bi prišlo do nesporazuma ali če potrebujete dodatne informacije, nam pišite pod oznako „Mi za vas“.

Koncert „Uascit pr Zile“

(ZILJSKA SVATBA V BESEDI, PESMI IN PLESU)

v nedeljo, 8. junija 1980, ob 14.30 pri Plicu (dom Franca Grafenauerja) na Brdu pri Šmohorju. — Prireditelj: SPD „Zila“

v nedeljo, 8. junija 1980, ob 20. uri v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu. — Prireditelj: SPD „Rož“

Na prireditvah sodelujeta:

Akademska folklorna skupina „France Marolt“ iz Ljubljane in mešani pevski zbor „Rož“ iz Šentjakoba v Rožu.

Prisrčno vabljeni!

Poleg časopisov v italijanščini kot so: dnevnik „La voce del popolo“, 14-dnevnik „Panorama“, mesečnik „Il pioniere“, 3-mesečnik „La batana“ (kulturne revije) in periodike „Lassa pur dir“ je zelo pomemben medij informiranja Radio Koper, ki dnevno oddaja 13 ur programa v italijanskem jeziku in TV studio Koper, katerega programi v italijanščini trajajo dnevno v poprečju 3 in pol ure.

Med pomembnejše oblike informiranja štejejo organizirane konference — predavanja v italijanščini z aktualno tematiko kot so program razvoja občine in obale...

Dediščina

FRANCE BEVK:

Bila nas je pisana vrsta bratov in sestrá, malih in velikih kot na izbiro. Zdaj pa zdaj je kateri umrl, pet jih leži na gričku pri Svetem Lenartu. Nekoč sta umrla brat in sestra hkrati enega dne, bilo je prav na velikonočno soboto. Tiste praznike je bilo pri naši hiši vse narobe. Ljudje so prihajali in odhajali, povsod zvrhana mera žalosti. Otroci se nismo imeli kam dati, povsod smo bili v napotje; pozabili smo celo na potice in na pirhe.

„Kot ženin in nevesta,“ so pravile ženske, ko so gledale oba mrlička. Nato so ju odnesli; sestro, ki je bila večja, dva pogrebca, bratca en sam, ki si je zadel krsto na ramo.

Doma smo ostali otroci — jaz, nekaj let mlajša sestra pa bratec v zibki — in teta. Izba je bila vsa v neredu, med stenami je še dišalo po svečah, bilo je grozno tiho in pust. Teta je mežikaje z vekami skrivala solze in pospravljala za mrličem. S sestro, ki sva bila pravkar prebolela ošpice in sva bila v obraz še vsa zelena, sva sedela na peči, si grizla nohte in z dolgočasena strmela nekam v okna.

Čez nekaj časa me je sestra pogledala.

„Podobice!“ je zašepetala.

Podobice? Razumel sem. To me je zganilo.

Tako je ta stvar, da smo namreč imeli, kar nas je bilo, mali in veliki, vsak svoje imetje. Poleg lesene popkarice — kakor smo imenovali pipec — koleščkov, škatlic, pisane papirja in črepinj tudi svete podobice. Te so nam bile najdragocenejše, pravo bogastvo. To in ono smo dobili od odraslih za razne usluge. Gospod župnik jo je dal, če si glakdo izmolil apostolsko vero. Tudi učitelj, ako si čedno, brez pack in napak spisal nalogo. Kadar so domači šli na božjo pot, so prinesli vsakemu eno. Bradati frančiškan s Svete gore pri Gorici je vsako pomlad pobiral maslo, tedaj se je pomnožila naša zbirka. Za tisto priliko smo se morali lepo umiti in počesati. „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ smo pozdravili malone v zboru. Bradati mož pa je

delil podobice, dal je vsakemu eno. Tudi najmlajšemu, ki je menda mislil, da je piškot in jo je nesel v usta.

Hranili smo jih v posebnih škatlah od cikoriije, ki so se zapirale s predalčkom. Bile so rdeče, modre ali zelene, na vrhu je bila slika v živih barvah. Tako smo jih lažje spoznali, čigava je ta, čigava ona.

V deževnih dneh, ko nismo mogli na vrt, smo odšli v gornjo kamro, podstrešnico, kjer je stala ob oknu velika skrinja. Podobice smo razložili po njenem pokrovu, viseli s trebuhu in robovih, jih gledali in primerjali: svetniki in svetnice, ki so nosili v rokah mučilna orodja, knjige in palmovce, meče in pastirske palice. In vsak izmed njih je bil ovenčan s svetniškimi sijajem in z legendo, ki smo jo kdaj o njem slišali. Prečudna življenja in dejanja, ki so bila odmaknjena pozemskemu in so strmela nekam nad oblake, v nebo!

Tedaj, ko smo se v mislih zatapljali v skrivnosti čudežev, ki so jih svetniki vršili, se nam je zdela tudi naša zašarjena kamra nekje nad oblaki in zvezdami. Včasih so nam te podobice služile za denar. Z njimi smo podkupovali ovaduhe, da nas niso zatožili, kadar smo storili kaj prepovedanega. Kadar pa je kateri umrl, smo si dediščino med seboj razdelili.

Sestra je bržkone ves čas mislila le na to. Tudi jaz sem mislil, morda nič manj kot ona, moram priznati. Le upal si nisem tega izreči. Zdaj sem pogledal teto.

„Ali si smeja razdeliti podobice?“ sem sitno zagodel skozi nos.

„Molita!“ je rekla teta.

Potuhnila sva se. Molila nisva, seveda ne, saj teta tega tudi ni resno mislila. Toda bilo je nama strašno dolgčas. Grizti si nohte — to tudi ni preveč zabavno delo, posebno če dolgo traja. Počasi sva se ozrla drug po drugem, sestra mi je pokazala jezik. V plačilo sem jo vsčipnil za nogo, da je zavpila.

„Tiho!“ se je oglasila teta. „Kaj si ji naredil?“

Seveda, nič ji nisem hotel. Ona le tako vpije.

„Pa si razdelita podobice, da bosta v miru!“

Zadj sestrice ni nič več bolelo. V hipu so se ji posušile solze, če jih je sploh kaj bilo. Pogledala me je s širokim smehom v obrazu.

Nisem si dal dvakrat reči, tekem sem v kamro. V kotu je stala rdeče pobarvana omarica, ki je bila natrpana z Mohorjevimi knjigami. V gornjem predalu so stali molitveniki, poleg njih so ležale škatle s podobicami. Pokojni bratec jih še ni imel, bil je premajhen. Sestrina škatla pa je bila sinje barve kot nebo. Na njih je bila v kričečih barvah naslikana deklica s širokim slamnikom, s cveticami za rumenim trakom, a na roki je nosila vrhano košarico češenj. Še danes jo vidim.

Podobice sem usul na peč, s sestro sva legla na trebuh in jih razvrstila. Delitev se je vršila brez hrupa. Meni eno, tebi eno — to je lahek račun. Priznam, da sem najlepše dobil jaz. Ostala je zadnja, ki se ni dala deliti.

„Ta bo moja,“ sva oba hkrati segla po nji.

Bil sem močnejši in sem zmagal, podobica je ostala meni. Sestra je sedla, pobirala podobice s krilca in me gledala našobljena, z jeznim bleskom v očeh. Nato se ji je pogled uprl v škatlo, ki je ležala pred menoj. Nameraval sem si jo molče prisvojiti. Pa je nenadoma šinila njena roka po nji, z vso močjo si jo je privila na prsi.

„Bo pa škatla moja,“ je zavriskala.

„Škatla je moja,“ sem planil kvišku. „Na, rajši podobico!“

Nič ni marala podobice. Hotela je škatlo. Molčala je. a bila je vsa rdeča v obraz. Stisnila se je k zidu, tiščala svoj zaklad s tako odločnostjo, da bi se dala ubiti kot miš, a bi ga ne izpustila iz rok. Vse sem poizkusil, a zaman. Razsrdilo me je — taka trmoglavost! Stisnil sem pest in jo udaril. Zajokala je. Tudi jaz sem zajokal, a ne iz žalosti, ampak iz srda.

Teta je prišla na prag in naju gledala.

„Je že prav,“ je rekla. „Bom že povedala očetu.“

Očetu? To nama je dalo misliti. Posušile so se nama solze, počenila sva vsak na svoj konec peči in se nisva premaknila, dokler se ni vrnil oče. Bila sva še vsa objokana.

Tudi oče je imel objokane oči in tožen izraz na obrazu. Kot izgubljen je stal za vrati in naju gledal z ljubečim pogledom. Menda je takrat mislil: „Le vi ste mi še ostali.“ Ali pa je verjel, da sva žalostna, ker so nama zagrebli bratca in sestrico.

Kmalu je zvedel resnico. Teta mu nič ni povedala. Pa se je dvignila sestra in se mu potožila zaradi škatle in zaradi udarca. Tedaj se je oglasila tudi teta. Da sva se tepla za podobice, je rekla. Že sem odprl usta, da bi se zagovarjal, a mi je ob pogledu na očeta zamrl glas v grlu. Stal je sredi izbe, čelo se mu je bilo pomračilo, gledal naju je goboko žalostno in očita-joče.

„Sramujta se!“ je rekel.

To, nič drugega. Bilo je zadosti. Dve besedi, dva težka udarca. V

očeh sem mu bral toliko kot redkokdaj pozneje v življenju. Brat in sestra sta nama umrla, a midva sva komaj čakala, da so ju odnesli, že sva se stepla za njuno dediščino. Nisva jokala za njima, jokala sva zaradi prazne, ničvredne škatle. Fej, trikrat fej!

Oče je strl in žalosten meril izbo, koraki so mu peli: „Sramujta se!“ In še tako: „Dva dobra otroka so mi pokopali, dva hudobna sta mi ostala.“

Bil sem še majhen, a sem to razumel. Bilo mi je žal, sram in hudo. Ne le meni, tudi sestri. Tudi ona je vsaj malo razumela. Onemela je gledala nekaj trenutkov, nato mi je porinila škatlo.

„Na,“ je rekla.

„Nečem je,“ sem dejal šepetaje in škatlo porinil od sebe.

Škatla, modra škatla s pisano sliko je ostala sredi peči. Bila je osamljena kot sveži grob pri Svetem Lenartu, v katerem sta ležali dve krsti. Nihče več je ni maral. Ne vem, kje je končala.

Še danes mi je zoprna vsaka dediščina.

**PRIJAVITE
VAŠE OTROKE
ZA DVOJEZIČNI POUK**

Valentin Polanšek

64

Križ s križi

Ali sta kljub svoji renegatski zanikrnosti oba nacista čutila postrani le preočitno blamažo nemške-uradne strani? Vsaj za trohico časa, vsaj za toliko časa, kolikor ga potrebuje zemljan, ko je rojen na krivični svet, ki iz slovenskih maternic terja nemške potomce?

Kri ni voda?

Le župan v trgu je z leti sprevidel, kako ga novi oblastniki lomijo. Vedno bolj ga je zanašalo na stran prebivalcev. Kot res trdega Nemca na stran Slovencev.

Orlič in dirce sta se krepko pozdravila po telefonu.

Rožana s „hajhitlarjem“!

Dijak stoji ves čas strogo mirno pred dircejem...

Dolgo gleda strankina in šolska veličina na pismo.

Fant opazi, da veličina ne bere več. Že dolgo ne več. Mlade oči so pozorne. Mlade oči vse vidijo. Mlade oči se pretvarjajo. Mlade oči so vedno lahko velika nevarnost za upor. Mladost je vedno uporna. Tudi po tolikih letih maškeradne hajot-vzgoje.

V dijaku je stal tudi njegov ubiti devetdesetletni pradedo Florijan. Z vso svojo savinjsko trdnostjo, kranjsko vzdržljivostjo in koroško predanostjo. Pa prababico je držal za desnico poleg sebe. Lepo Klaro, ki je vse dala za domačijo visoko gori v Solednju.

Zato je dijak tako dolgo vzdržal.

Ali je preblisnila skozi dijakovo bitnost neuničljivost koroškega slovenstva za hip na togega uniformiranega dirceja?

Zavest vznemirja vest...

Dirce vrne dijakovo pismo.

Gledata se spet za hip.

Dijak se ne zmede.

— Na uho mi je prišlo, da hodiš svoja pota?

Dijak stoji nepremično.

Oči pa hočejo reči: Ne verjamem!

— Slovensko govoriš po mestu!

Dijak je neomajljiv. V očeh raste upor.

— Nobene pritožbe ne smem več slišati!

Dijakov upor dobiva podporo v ustnicah.

— Abtreten!

Cak-cak.

Mimo hišnikovih vrat šele začuti dijak, da hodi po lastnih nogah.

Na rami hoče zaznati pradedovo roko. Vzpodbuden prijem je.

V duši se mu nasmeje prababica Klara. Kreta se, kot bi ga hotela vzeti v naročje.

Mestno vzdušje ga je zajelo. Postal je spet on

sam. Nov in za ped zrelejši: Treba se je v vsaki situaciji znajti. Nase se zanesti. Vsaka reč spočetka huje izgleda kot v resnici je. Gre ponavadi za prvi vtis. Za prvo odločitev. Odločnost omaje drugega.

Dijakove misli so kipele in osrčje se je poveličevalo v novih dimenzijah. Tako se je razvnel, da so mu noge same zavile mimo tovarne za gumi-jaste izdelke proti središču mesta. Na pločniku blizu hotela Stara pošta pa je škrtnila „disciplinska ura“ v glavi: Najprej moraš nazaj v dom! Dnevni red je treba pogledati. Pri dežurnem je treba povprašati za pošto in po novicah. Saj še preostane dovolj časa do študijske ure. Razen če ni hajot-dinst napovedan. Sicer sem tokrat izjema, če sem dopustnik, ki je komaj dospel. Sladek nemir pa se je razgrnil po vsem telesu, ko je prišel z mislimi na starčevo vilo... in na Charlotto.

Iz zamišljenosti ga je odtrgala „disciplinska ura“ v glavi, ki ga je sproti nagonsko opozarjala, naj bo previden, da ne zamudi s pozdravom višjih letnikov visokih uniformirancev od čina podoficirja naprej.

Zajelo ga je domsko vzdušje s svojimi značilnimi šumi in glasovi, pomešanimi s sunki klavirske ali violinske glasbe, v kolikor so odpirajoča in zapirajoča se vrata jih jačila ali utišala, z mešanico visokih deških, srednje mutiranih in redkejših medvedje globljih glasov... in z vonji, ki so puhteli skozi hodnik v bližini kuhinje tako obetajoče za vedno lačne dijaške želodce. (Dalje prihodnjič)

FS
KRITIKA

FLORIJAN SABLATSCHAN

V Celovcu je tovarna Philips „informirala“ mestne očete, da bo moral celovski obrat tega multinacionalnega koncerna odpuštili številne delavce, češ dela je premalo; vendar bi bil „izhod“ v tem, da bi Philips dobil dobavnico za polaganje kabelske televizije v koroški prestolnici.

Tovarni Philips je slej ko prej dobro in tudi v obratu nikoli ni bilo govora o nevarnosti za delovna mesta. Kljub temu je Philips dobil zelo hitro zaželeno naročilo. Kablov sicer ne bodo

Kabelska televizija

proizvajali v Celovcu in tudi polagali naj jih ne bodo delavci, ki bi direktno prišli s tekočega montažnega traka Philipsove celovške podružnice na izpadni cesti v Žrelec. Vendar profit posveča vsako sredstvo.

Tako prozorno kakor na primeru Celovec se nebrzdane komercialne praktike že dolgo niso porajale. Župan Guggenberger se je kaj hitro dal slaviti za „ohranjevalca tovarne Philips v Celovcu“. Nikjer ni bilo brati o kritičnem pretresu ponudb in njihovi primerjavi, nihče ni razglabljal o tem, ali kabelsko tele-

vizijo sploh potrebujemo. Plačati bodo morali konzumenti, ne da bi bili vprašani. Philips pa žanje v Celovcu na dveh poljih... Kratkovidnost politično odločujočih pa je razvidna tudi ob dejstvu, da dela za polaganje kablov ne bodo trajala neskončno, ampak bodo kmalu gotova. V centru Celovca že pridno kopljejo.

O naslednjih potezah ni treba dolgo ugibati. Elektrokonzerni bodo lačni novih nalog (vse v interesu polne zaposlitve seveda), če se da po množinih, na drugi strani pa bodo obsto-

ječi obrati proizvajali parabolne antene, ki bodo imele možnost direktnega sprejemanja številnih televizijskih programov preko satelitov. Položeni kabli bodo praktično v pretežni meri odveč, teoretično bi si lahko „prišparali“ vse polaganje kablov. Le iznajditelji v raziskovalnih oddelkih koncernov so prisiljeni, da iznajdejo sistem, ki utemeljuje dva sistema ali vsaj ne smejo raziskati sistema, ki bi napravil enega od dveh odveč.

Kajti plačati bo moral konzument za oboje, za kabel kakor čez malo let za parabolno anteno — vsakokrat vsoto med 5000 in 10.000 šilingov.

Da je kabelska televizija od-

več, kaže že naslednje razmišljanje: pošta in nacionalna radijska postaja imata — kakor tudi podjetja za proizvodnjo energije — nalogo, da oskrbujejo vsako gospodinjstvo ne glede na oddaljenost od poštnega urada, oddajnika ali elektrarne pod istimi pogoji — („Versorgungsauftrag“). Kabelska televizija pa bo na voljo le v večjih naseljih. Če bodo bodoči programi tako bistveni, da bi utemeljili ogromne investicije, potem bodo državljanji, ki stanujejo proč od centrov, močno diskriminirani, zapostavljeni na področjih informacije, kulture, možnosti za preživljanje prostega časa, dvotirne komunikacije (o tem še članek posebej) itd.

(Dalje prihodnjič)

od nedelje, 8. junija

do sobote, 14. junija

AVSTRIJA

TV

LJUBLJANA

1

NEDELJA, 8. junija: 11.00 Tiskovna ura — 12.00 Če ljubezen pade (9) — 14.55 Svatovska parada — 16.45 Pri-povedka o gosi z zlatimi jajci — 17.05 Pes in mačka — 17.15 Čebelica Maja — 17.40 Za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Operni vodič — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristijan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Neznana s Sene — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 9. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Če ljubezen pade (9) — 10.00 Šolska TV: Johan Nestroy — 10.30 Lahka konjenica — 11.50 Visoka hiša — iz parlamenta — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Lassie — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Živali pod vročim soncem — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Rumpole, branilec v kazenskih zadevah — 21.55 Večerni šport.

TOREK, 10. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Svatovska parada — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Oddaja z mišjo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Hitreje, višje, močnejše (5) — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prisma — 21.00 Zakaj gledališče — 21.50 Videoteka.

SREDA, 11. junija: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Hišni čoln — 17.00 Križanka — 17.30 Moj stric z Marsa — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Flambardovi — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Maigret, kriminalka — 21.35 Nogomet: Evropsko prvenstvo.

ČETRTEK, 12. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Provansa — 10.00 Šolska TV — 10.30 Žene volijo — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Pustolovščina pod vetrom — 17.55 Za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Železni Gustav (6) — 21.15 Argumenti — 22.00 Večerni šport, nogomet: Evropsko prvenstvo.

PETEK, 13. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Montafon — 10.00 Šolska TV — 10.30 TV kuhinja — 10.55 Klub seniorjev — 11.35 Kraljica za tisoč dni — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Vprašaj — 17.30 Heidi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 XY-nereseno — 21.20 Panorama — 22.20 Večerni studio.

SOBOTA, 14. junija: 15.25 Lažniva lepota — 17.00 Šport-ABC — 17.30

lahko noč — 18.00 Dva x sedem — Bil je nekoč... človek — 17.55 Za 18.25 Heinz Conrads ob sobotah — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Da, študium žensk je težak — 21.40 Sport — 22.00 Jolly Joker — 22.45 Nogomet: Evropsko prvenstvo.

2

NEDELJA, 8. januarja: 15.05 Poldark (13) — 15.55 Mednarodno prvenstvo v tenisu — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Hišni čoln — 22.00 Šport — 22.15 Eiger.

PONEDELJEK, 9. junija: 18.00 Angleščina — 18.30 Včerajšnji mojstri — 19.00 Aktivna izobrazba — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Naša zemlja — 20.30 Slike sveta — 21.50 Deset pred deseto — 22.00 Zgodba Adele H.

TOREK, 10. junija: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Velika mesta sveta — 19.15 Nova — 19.30 Čas v sliki — 20.15 David Copperfield-šov — 21.03 Kot se imenujem Krainer — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

SREDA, 11. junija: 17.35 Nogomet: Evropsko prvenstvo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kultura ob sredah — 21.00 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Isto kot pa doma.

ČETRTEK, 12. junija: 17.35 Nogomet: Evropsko prvenstvo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Tritsch Tratsch — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

PETEK, 13. junija: 17.30 Šolska TV — 17.45 Eugene Ionesco — 18.00 Če ljubezen pade (10) — 18.30 Orientacija — 18.50 Glas Islama — 19.00 Želite — zaigramo — 19.30 Čas v sliki

— 20.15 Svet knjige — 21.00 Marie Curie (3) — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Cat Ballou.

SOBOTA, 14. junija: 17.35 Nogomet: Evropsko prvenstvo — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Slučaj za ljudskega odvetnika — 20.15 Predvojna kvaliteta — 21.45 Vprašanja kristjana — 21.50 Obračun v San Franciscu.

● Prodaj SIMCA 1000, 1973; 9 koles, od teh 4 novi Hi-Life ● M 401, nov izpuh, 2 nova amortizatorja (Stoßdämpfer), rezervni motor, ter še drugi deli. ● S 10.000.—, Tel. 0 42 22 - 70 135 ● -32 od 8. do 16. ure, ali tel. ● 0 42 28 - 20 95 od 18. ure naprej.

Darovi v tiskovni sklad:

Anton Zerzer, Sveče	50.—
Franc Klopčič, Rogarja vas	50.—
Oto Jamelnik, Rogarja vas	30.—
Anton Obid, Vasja vas	20.—
Rudolf Eckert, Feldbach	50.—
Johan Janež, Sekira	300.—
N. N., Dunaj	50.—
Marija Zankl, Šmohor	50.—

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 200.— din, za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Florian Sablatschan. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Vsi Viktringer Ring 26.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODGAJE

NEDELJA, 8. junija:
07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 9. junija:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Glasbeni utrinki.

TOREK, 10. junija:
09.30—10.00 Za našo vas — 14.10—15.00 Koroški obzornik — Otroci, poslušajte! — Mlada grla.

SREDA, 11. junija:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Da jih ne pozabimo (ljudske pesmi) — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 12. junija:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Družinski magazin.

PETEK, 13. junija:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Domača imena — Veselo naokrog.

SOBOTA, 14. junija:
09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

1

NEDELJA, 8. junija: 8.30 Poročila — 8.35 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov v Celju — 9.05 Privlačnost delfinov — 9.55 Ugrabljen — 10.45 Nikola Tesla — 11.35 TV kažipot — 11.55 Mozaik — 12.00 Ljudje in zemlja — 13.00 Poročila — 14.30 Sprehod po kvintnem krogu — 15.30 Poročila — 15.35 Razvoj popularne glasbe — 16.25 Dežela Faraonov — 18.05 Športna poročila — 18.10 Pariz: Mednarodno teniško prvenstvo — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Boško Buha — 21.00 Dokumentarna oddaja — 21.30 V znamenju — 21.45 Risanka — 21.50 Glasbena oddaja — 22.05 Športni pregled.

PONEDELJEK, 9. junija: 16.15 Kmetijska oddaja — 17.15 Poročila — 17.20 Minigodci v glasbeni deželi — 17.30 Živalstvo Avstralije — 18.00 Presenetljivi Laser — 18.30 Mozaik — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladinska oddaja — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.05 Iz koncertnih dvoran — 21.05 Kulturne diagonale — 21.45 V znamenju — 22.00 Mozaik kratkega filma.

TOREK, 10. junija: 17.10 Poročila — 17.15 Mali pingvin — 17.30 Glasbeni triangleri: Bach in orgle — 17.55 Poletavček — 18.25 Mozaik — 18.30 Obzornik — 18.40 Po sledih napredka — 19.10 Risanka — 19.15 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Igre brez meja — 20.05 Portorož: Igre brez meja — 21.35 Emile Zola — 22.30 V znamenju.

SREDA, 11. junija: 16.20 Poročila — 16.25 Moj prijatelj Piki Jakob — 16.40 Rim: nogomet: ČSSR — ZRN — 18.35 Risanka — 18.40 Obzornik — 18.55 Ne prezrite — 19.10 Risanka — 19.15 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Napačni človek — 22.00 V znamenju — 22.15 Miniature.

ČETRTEK, 12. junija: 17.00 Poročila — 17.05 Dediščina za prihodnost — 17.55 Odprava zelenega zmaja — 18.25 Obzornik — 18.35 Na sedmi stezi — 19.10 Risanka — 19.15 Cikcak — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Studio 2 — 22.05 V znamenju.

PETEK, 13. junija: 17.10 Poročila — 17.15 Mi smo smešna družina — 17.30 Ptičje strašilo — 18.00 Glasbena parada tri srca — Radenci — 18.25 Mozaik — 18.30 Obzornik — 18.40 Poklici v tekstilni industriji — 19.10 Risanka — 19.15 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Srečanja — 21.35 V znamenju — 21.50 Kako je bil osvojen Divji Zahod.

SOBOTA, 14. junija: 9.05 Poročila — 9.10 Mali pingvin — 9.25 Moj prijatelj Piki Jakob — 9.40 Minigodci v glasbeni deželi — 9.50 Poletavček —

10.20 Odprava zelenega zmaja — 10.50 Človek hoče navzgor — 11.50 Poklici v proizvodnji in vzdrževanju električnih strojev in naprav — 12.20 Po sledih napredka — 12.50 Dokumentarna oddaja — 13.25 Poročila — 15.15 Poročila — 15.20 Ošabna princeza — 16.40 Neapelj: Nogomet: ZRN — Nizozemska — 18.35 Rezerviran čas — 18.55 Naš raj — 19.10 Zlata ptica — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Zlato brezno — 21.00 Velika šahovnica: Charles Trenet — 21.40 To čudovito krzno — 23.15 TV kažipot — 23.35 Poročila.

2

NEDELJA, 8. junija: 16.15 Nedeljsko popoldne — 19.30 TVD — 20.00 Konj, moj prijatelj — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Igrani film.

PONEDELJEK, 9. junija: 17.40 TVD v madžarsčini — 18.00 TVD — 18.15 Šola za junake — 18.30 Narodne pesmi — 18.45 Glasbena medigra — 19.00 Športna oddaja — 19.30 TVD — 20.00 Znanost — 21.00 Včeraj, danes, jutri.

TOREK, 10. junija: 17.40 TVD v madžarsčini — 18.00 TVD — 18.15 Otroška oddaja — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Večer z Robertom Hosseinom — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Ona — 22.00 Poezija.

SREDA, 11. junija: 14.45 Poročila — 14.50 TV koledar — 15.00 Otroška oddaja — 15.30 Rim: Slovesna otvoritev evropskega nogometnega prvenstva — 16.35 Rim: Nogomet: ČSSR — ZRN — 18.35 Risanka — 18.45 Amaterji — 19.30 TVD — 20.00 Neapelj: Nogomet: Grčija — Nizozemska — 21.40 Nogomet: ČSSR — ZRN — 21.40 Glasbena oddaja — 22.30 TVD.

ČETRTEK, 12. junija: 15.50 Poročila — 15.55 TV koledar — 16.05 Svetlinik — 16.35 Torino: Nogomet: Belgija — Anglija — 18.35 Risanka — 18.45 „Zagrebulje“ — 19.15 Glasbena medigra — 19.20 Milano: Nogomet: Italija — Španija — 21.20 Včeraj, danes, jutri — 21.35 To sem jaz — 22.35 Po izbiri.

PETEK, 13. junija: 17.40 TVD v madžarsčini — 18.00 TVD — 18.15 Z našega zornega kota — 18.45 „Paja Pazjanija“ — 19.30 TVD — 20.00 Na dnevnem redu je kultura — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.15 Portreti — 21.55 Leonor.

SOBOTA, 14. junija: 17.45 Znanost — 18.30 Narodna glasba — 19.00 Iz sporeda TV — 19.30 TVD — 20.00 Večer z Živojinom Zdravkovičem — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Feljton: Goranova pomlad — 21.40 Športna sobota — 22.00 Dokumentarni film.

Sie schreiben weiter in der Fortsetzung des Artikels auf Seite 8, sogleich nach Abschluß des Kaufvertrages zwischen der Darlehenskasse Globasnitz und der Kirche habe Bürgermeister Sadjak eine Hetze gegen den beabsichtigten Ausbau des eigenen Gebäudes der heimischen Genossenschaft begonnen.

Auch diese Mitteilung ist unrichtig. Herr Bürgermeister Albert Sadjak hat niemals eine Hetze gegen den zu errichtenden Betrieb der heimischen Genossenschaft in Globasnitz entfaltet, sondern lediglich festgestellt, daß auch die Gemeinde sich um den Ankauf des Grundstückes bemüht hat. Herr Bürgermeister Albert Sadjak hat sich sogar in Verhandlungen mit den

Funktionären des Genossenschaftsverbandes (Zadružna zveza) bemüht, eine für die Gemeinde und die Genossenschaft geeignete Kompromißlösung zu erzielen.

Sie schreiben weiter in der Berichterstattung über die Sitzung des Gemeinderates Globasnitz vom 29. 3. 1980, auf deren Tagesordnung auch das Ansuchen der Darlehenskasse um Umwidmung des gekauften Grundstückes stand, es hätten sich zur Verwunderung aller die SPÖ- und ÖVP-Fraktion geschlossen gegen den Antrag der Darlehenskasse um Umwidmung des Grundstückes gestellt.

Auch diese Mitteilung ist, da sie unvollständig ist, unrichtig. Die SPÖ-Fraktion hat sich bei ihrer

Entscheidung, gegen den Umwidmungsantrag zu stimmen, an das von der Gemeinde eingeholte Fachgutachten des Bezirksbauamtes der Bezirkshauptmannschaft Völkermarkt gehalten, in dem ausdrücklich beantragt wurde, das Umwidmungsansuchen der Genossenschaft abzulehnen, weil im Bereich rund um diese Parzelle Kommunaleinrichtungen wie Schule, Feuerwehrhaus und Aufbahrungshalle neu geschaffen worden sind und es deshalb aus grundsätzlichen Gründen der Gemeindeplanung nur zulässig wäre, auf diesem Grundstück weitere kommunale Einrichtungen zu errichten, nicht aber Objekte, die den Bereich der kommunalen Einrichtungen stören könnten.

Sie schreiben weiter auf Seite 8 in einem Untertitel:

„BÜRGERMEISTER SADJAK HEMMT DIE ENTWICKLUNG HEIMISCHER UNTERNEHMEN“.

AUCH DIESE MITTEILUNG IST UNRICHTIG. BÜRGERMEISTER ALBERT SADJAK HAT SICH IN VERGANGENHEIT UND GEGENWART STETS UM EINE POSITIVE ENTWICKLUNG HEIMISCHER BETRIEBE BEMÜHT.

Weiters schreiben Sie in der Wiedergabe einer Äußerung des Gemeinderates Gutovnik, die Bevölkerung verstehe eine solche Vorgangsweise des Bürgermeisters und seiner Fraktion nicht; vielleicht habe er persönliche Interessen, wenn er in dieser Angelegenheit bereits

seit einem halben Jahr Gegenargumente organisiere und damit zur Vernichtung eines heimischen Unternehmens beitrage.

Auch diese Mitteilung ist unrichtig. Herr Bürgermeister Albert Sadjak hat keinerlei persönliche Interessen und er hat niemals etwas unternommen, was zur Vernichtung eines heimischen Unternehmens beitragen könnte. Er hat keinerlei Gegenargumente organisiert, sondern sich in seiner Argumentation lediglich an das Fachgutachten des Bezirksbauamtes der Bezirkshauptmannschaft Völkermarkt gehalten, das sich mit sachlichen Argumenten aus grundsätzlichen Erwägungen der Gemeindeplanung entschieden gegen die Bewilligung der Umwidmung ausgesprochen hat.

LEV DETELA: Breze - kraj odprtih mednarodnih pisateljskih razgovorov

Letos maja so se v gorski vasi Breze/Fresach nad Beljakom na Koroškem že devetih zbrali številni pisatelji iz različnih evropskih dežel. Med njimi sta bila tudi sovenska književnika Branko HOFMAN in Žarko PETAN ter slovenski koroški avtor Valentin POLANŠEK. Slovenski književniki so se skupaj z mlajšimi in starejšimi, uglednimi in začetniškimi pisatelji iz Zvezne republike Nemčije, Švice, Avstrije, Francije, Južne Tirolske v Italiji, Madžarske, Romunije in Poljske udeležili zdaj že tradicionalnih in uglednih pisateljskih pogovorov.

Zasluga Koroške pisateljske zveze in njenega predsednika profesorja Waltherja Nowotnega, ki je sam pesnik, je prav v tem, da je srečanje — kljub polemikam in neizprosnim literarnim disputom — vedno pluralistično, izredno razgibano in zares prijateljsko kolegialno. Prav s koroškega obrobja zori zdaj že skoraj v deseto leto nekaj, kar postaja vedno bolj centralno in obvezno. Namreč pogovor med najrazličnejšimi pisateljskimi skupinami in ideološko-estetskimi izhodišči. Nikjer drugje v Evropi se na tako spontano in pronicljiv način ne soočajo duhovna mnenja vzhodnoevropskih komunističnih držav s pluralističnimi pogledi zahodne evropske družbe in kulture.

Letos je bila tema dokaj splošna, dotikala pa se je pisanja in krize pisanja v današnjem času in v današnjih družbenih sitemih. Eno najzanimivejših predavanj je bilo zelo

specifično — in vendar je poseglo prav k osnovnicam literarnega dogajanja v našem času. Dr. Dieter Hasselblatt, vodja odseka za radijsko igro pri Bavarskem radiu v Münchnu, je na dinamičen, utemeljen, duhovit — a tudi sporen — način začrtal pomen radijske igre za razvoj sodobnega literarnega oblikovanja. Mnogi vidni pisatelji so odsokočno desko v roman in dramo našli prav pri pisanju radijskih iger. Estetsko utemeljeno poročilo o sodobnih literarnih prijemih zlasti na francoskem kulturnem področju je podal vodja francoskega kulturnega inštituta v Rimu Jean-Charles Lombard, ki je nekoč vodil francoski kulturni inštitut v Ljubljani. Avstrijski pisatelj Matthias Mander je govoril o pomenu pisatelja Roberta Musila ob njegovi stoletnici, mladi avstrijski avtor Herbert Fleck je na nekoliko problematičen način opisoval razmerje med „pesnikom in ljud-

stvom“, ki je že tradicionalno težavno in zapleteno, medtem ko je Dunajčan Adolf Opel nakazal svoje nekoliko utopične misli o novem „protigledališču avtorjev“.

Zelo veliko so skoraj vsem udeležencem srečanja dali pogovori pri gostilniškem omizju. Tu so se spontano in prisrčno rodile nove

ustvarjalne iniciative, bilateralna duhovna podjetja, publicistični projekti, ki jih bo mogoče uresničiti šele v naslednjem času. Ni čudno, da pisateljske Breze že zore v veliko deseto srečanje v naslednjem letu, ki se ga bodo baje udeležili tudi najvišji predstavniki avstrijskega političnega življenja.

Ob koncu in na robu bi tu spet veljalo pristaviti, da moramo Slovenci aktivneje poseči v diskusije in v oblikovanje literarnih podvigov. Breze pripadajo zaradi gostoljublja Koroške pisateljske zveze tudi nam in naši besedi — in to si moramo zapomniti!

Nova zvonova pri Sv. Hemi

„Prepeval bom v slavo in zahvalo Bogu v nebeške višave, oznanjal mir in ljubezen vsem, ki so dobre volje“.
Da, prav ste brali, to so črke — črke, ki so ulite na velikem, okoli 1100 kg težkem zvonu pri Sv. Hemi nad Podjuno.

Na binkoštni ponedeljek je bilo. Na oknih in vratih podjunskih hiš so še leno visele lipove veje. A pri Sv. Hemi je v dopoldanskih urah govorilo nad tri tisoč ust. Na tem 856 m visokem „hribu“, če ga lahko tako imenujem, so na ta dan „žegnali“ nova zvonova. Poprej pa je bila zahvalna sv. maša med starimi, košatimi ter mogočnimi smrekami — sredi rozalske planote.

Pozdravnim besedam domačega župnika Franca P o s c h a

je sledila pridiga dobrolskega prošta B r u m n i k a. Iz njegovih ust so prišli med drugim stavki, katere bi rad citiral po spominu:

„Dragi romarji od blizu in daleč. Obesili bomo trem zvonovom, ki so že v zvoniku, še dva nova, ki se pred nami lesketata v novi bronasti litini. Včasih so se ljudje mnogo ozirali po zvonovih, sploh ker so jim potrkavali čas — ure. Tudi dandanes potrkavajo čas, poleg tega pa so klicarji k molitvi, da slavite

Gospoda in trikrat dnevno nas pozivajo: Slavite Marijo. Slavite jo ob „jutrnici“, opoldne ter ob večerni zarji.

Zvonovi pa nas tudi kličejo k božji službi. Ob sobotah pa nam zvonijo k „farantu“, delopustu. To naj pomeni: človek, pusti delo, pripravljaj se za nedeljo!

Ta dva zvonova pa naj tukaj v osrčju Podjune kličeta tudi k miru med narodom, ki tukaj živita; naj jih kličeta k bratstvu, ki naj bi vladalo med njima.“

Za težki, veliki zvon se je močno trudil pd. Gradišnikov oče, Valentin Kogoj po imenu. Zaradi zelo visoke cene tega zvona, so skorajda bili primorani, da so na ta dan marljivo zbirali „cekine“ od romarjev, ki so se zbrali pod rozalskim stolpom.

ŠPORT

Grabštanj - SAK 1:1 (1:0)

Medtem ko je moštvo pod 23 zmagalo s 4:0 proti nasprotniku iz Grabštanja, člansko moštvo SAK v soboto ni bilo tako uspešno. Obramba SAK je takorekoč zaspala prvi napad Grabštanjčanov, ki so že v 3. minuti zatresli mrežo za Dodičem. Nato se je SAK sicer trudil in nadigral nasprotnika, a uspeha ni bilo. Takoj po premoru je izenačil Golec, ko je izkoristil enajst-

metrovko. Priznati je treba, da je bilo SAK-u težko priti do še enega gola, saj se je nasprotnik samo še branil, pa tudi teren ni dopuščal tehničnih vložkov.

Zelo napeto igro pa lahko pričakujemo v nedeljo, ko bo SAK igral proti moštvu ATSV Wolfsberga, saj je znano, da igra SAK proti dobrih nasprotnikom vedno odlično.

Gospa Sveta - SAK ml. 2:3

Mladinci v Koroškem cupu! V nedeljo dopoldan je padla odločitev: če zmagajo mladinci, bodo zasedli tretje mesto v prvenstvu in sodelovali v Koroškem cupu.

Zato so se močno potrudili in gonilna sila Butej je iz daljave dal prvi gol. Domačini so takoj po začetku drugega polčasa izenačili. Mladinci SAK pa niso popustili in St. Gregorič je z močnim strelom prelisičil domačega vratarja, zadnjigol pa

je za SAK dal R. Grilc. Domačini so rezultat samo še „olepšali“ na 2:3.

Moštvo: B. Wakounig, Dlopst, Pečnik, Fera (65. Gregorič), Butej, Gregorič, Sadjak, Gregorič, Smrečnik, Grilc, Rutar.

- bewa -

TEKME SAK
Nedelja, 8. 6. 1980:
14.15: SAK 23 — Wolfsberg 23.
16.00 SAK ml. — Donau ml.
17.30: SAK I — Wolfsberg I.

Rožanski derbi - zmaga Šmarječanov

ŠMARJETA — DSG SELE
3:1 (2:1)

Okoli tisoč gledalcev iz Sel, Šmarjete in ostalega Roža si je ogledalo v nedeljo popoldan prvenstveno tekmo skupine E, med Selami in Šmarjeto. Šmarječani, prvi na lestvici, so morali zmagati, če so hoteli zasedeti prvo mesto.

Selani so možnosti za vstop v višji razred zaigrali že pred nekaj tekmami. Poleg Šmarjete sta imeli še moštvi iz Galicije in Bistrice v Rožu izglede za vstop v naslednji razred. Zato sta obe imenovani moštvi skoraj celotno obiskali to tekmo, s sabo pa pripeljali cel šop navijačev.

Derbi, tekmovanje med dvema sosednima moštvoma, ima svoje zakonitosti. Vsak, kdor ima le možnost, si ogleda tako tekmo. Tako ni čudno, da so v nedeljo bile v Šmarjeti Sele

mogočno zastopane, da o domačinih sploh ne govorimo.

Igra je bila zelo razgibana. Domačini so kaj kmalu zvohal, da selska obramba ne stoji kot trd zid in da jo pri količkaj razigranosti morejo premagati. Posebno desna stran obrambe se je včasih prav nevarno majala. Poleg tega pa sodnik Smetanig ni bil najboljšje razporejen in je domačinom v 11. minuti dosodil enajstmetrovko, ki jo je pa vratar Koščak z lahkoto ubranil. Minuto pozneje pa so Selani zaspali akcijo domačinov in ti so povedli z 1:0. V 30. minuti so Selani po enajstmetrovki izenačili in kazalo je, da se bo njih način igranja pomiril, kajti igrali so precej močno. A zopet je obramba odpovedala in domačini so ponovno povedli, 2:1. Po polčasu je trener Pristovnik poslal A. Dovjaka namesto Fl. Juga na igrišče, pozneje, v 70. minuti pa je sam zamenjal P. Olipa. Kljub temu

so Šmarječani igrali, kot se spodobi bodočemu prvaku in deset minut pred koncem je Kežar dal tretji gol za svoje moštvo. Pri Selanih je vratar Koščak parkrat z odlično reakcijo ubranil še več golov, pa tudi N. Olip in Zdr. Oraže ter D. Mohorčič so poskušali preokreniti potek igre. Kot že povedano, sta odpovedala tako obramba in napad.

Sodnik je pokazal kar nekajkrat rumen karton, kar pa je do gotove mere posledica nervoze, kajti derbi je pač derbi. Kljub temu pa so igralci in gledalci zelo trezno registrirali tekmo.

Moštvo: Koščak, O. Ogris, O. Travnik, N. Dovjak, Fr. Kelih, D. Mohorčič, N. Olip, Zdr. Oraže, Gr. Toševski, Fl. Jug (46. A. Dovjak), P. Olip (70. K. Pristovnik).

- wafra -

TEKME DSG SELE — IGRIŠČE SELE:

Nedelja, 8. 6. 1980:
15.15: Sele 23 — Bilčovs 23.
17.00: Sele I — Bilčovs I.